ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

ČASOPIS JE IZHAJAL KOT »RUDAR«, GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA RUDNIKA LIGNITA VELENJE. — OD 1. MAJA 1965 DALJE GA IZDAJA OBČINSKI ODBOR SZDL VELENJE.

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK LJUBAN NARAKS

TEHNIČNI UREDNIK IVAN FIJAVŽ

23. SEPTEMBER 1965 — LETO I., ŠT. 11

CENA 30 DIN — POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

PROGRAM PRIREDITEV

ob praznovanju 20-letnice osvoboditve in občinskega praznika občine Velenje

Nedelja, 26. septembra:
- strelsko tekmovanje krajevne organizacije ZROP Šoštanj na strelišču v Lajšah

Sreda, 29. septembra:
- ob 9. uri otvoritev obnovljene šole v Plešivcu

Sobota, 2. oktobra:
- ob 18. uri otvoritev slikarske razstave Mire Pregelj v dvorani glasbene šole Šoštanj
- ob 19. uri otvoritev japonskih barvnih lesorezov v Napotnikovi galeriji Šoštanj

Nedelja, 3. oktobra:
- ob 8. uri otvoritev novega strelišča v Šoštanju na Primorski cesti (pri kamnolomu) in občinsko strelsko tekmovanje z malokalibrsko puško
- ob 10. uri otvoritev vodovoda v Šaleku

Ponedeljek, 4. oktobra:
- ob 19. uri v domu Svobode Šoštanj komedija »Pričarani ženin«, nastopa domača dramska sekcija

Četrtek, 7. oktobra:
- ob 18. uri promenadni koncert godbe na pihala »Zarja« na vrtu hotela »Kajuhov dom« v Šoštanju
- ob 20. uri kurjenje kresov na okoliških hribih s tabornimi programi, sodelovali bodo preživeli borci NOV

Petek, 8. oktobra:
- ob 8. uri otvoritev obnovljenega otroškega vrtca v Šoštanju s programom cicibanov
- ob 10. uri komemoracija pri spomeniku žrtvam fašizma v Metlečah in polaganje vencev na obeležja iz NOV
- ob 11. uri otvoritev novega obrata tovarne »Galanterija« Šoštanj

Sobota, 9. oktobra:
- ob 10. uri otvoritev novega proizvodnega trakta v tovarni gospodinjske opreme »Gorenje« Velenje
- ob 17. uri otvoritev obnovljenega telovadnega doma »Partizan« v Šoštanju
- ob 18. uri košarkarski turnir za prehodni pokal časopisa »Saleški rudar« na igrišču v Šoštanju

Nedelja, 10. oktobra:
- ob 6. uri budnica v Velenju in Šoštanju
- ob 8. uri slavnostna seja obeh zborov občinske skupščine, občinskega odbora SZDL in predsedstva občinskega združenja borcev NOV v dvorani doma »Svobode« Šoštanj
- **ob 10. uri osrednja proslava občinskega praznika pred spomenikom na Trgu svobode v Šoštanju**
- ob 14. uri nadaljevanje košarkarskega turnirja in podelitev prehodnega pokala časopisa »Saleški rudar« na igrišču v Šoštanju

OBISK IZ BANJA LUKE

Sekretar ObK ZKS Velenje tovariš Ivo Jamnikar se razgovarja z gosti

V dneh od 8. do 11. septembra je bilo na področju naše, mozirske in konjiške občine 10 preživelih borcev Krajiških brigad, živečih na teritoriju Banja Luke.

Vsakoletna srečanja med delegacijama združenja borcev iz Bosne in našega združenja, so postala že tradicionalna. Bosanski tovariši so to pot vrnili obisk in so bili s programom bivanja na naših tleh zadovoljni. Sestav njihove delegacije je bil dokaj pester. V njej so bili višji oficirji JLA, prvoborci in družbeno politični delavci Banja Luke.

Delegacijo so sprejeli in pozdravili funkcionarji treh občin, med njimi predsednik občinske skupščine Velenje — Tone Močilnik, sekretar občinskega komiteja ZKS tovariš Ivo Jamnikar, predstavniki Slovenskih Konjic in mesta Celja.

Gostje so si ogledali Velenje, položili vence na naše spomenike, preživeli nekaj ur v Logarski dolini, Slovenskih Konjicah, obiskali prizorišče boja prvega pohorskega bataljona, Maribor in muzej revolucije v Celju. Sprejeti so bili pri predsednikih velenjske, konjiške in celjske občine, kjer so se seznanili z razvojem in zgodovino teh krajev.

Ob slovesu so gostje predlagali še nadalje izmenjavo delegacij, z željo, da se vzpostavijo stiki še zlasti med mladimi obeh krajev.

Gosti iz Banja Luke pri predsedniku občine

Večerna politična šola

Da bi komunisti lahko vselej pravočasno odgovorili na številne idejne in politične probleme, ki jih poraja politična praksa in da bi premagovali neskladje med povečanimi zahtevami in potrebami idejnega delovanja in svojo pogosto premajhno idejno politično ravnijo, potrebujejo globoko razumevanje bistva zakonitosti na ekonomskem in političnem področju, potrebujejo tako znanje, ki jim bo omogočilo to dojeti.

Del tega znanja nudi članom ZK večerna politična šola organizirana v okviru delavske univerze v Velenju. Program večerne politične šole je letos dopolnjen v skladu z navodili Visoke šole za politične vede iz Ljubljane.

Večerna politična šola je namenjena predvsem funkcionarjem in članom delavskega in družbenega upravljanja, sekretarjem in članom komitejev in osnovnih organizacij ZK in perspektivnim družbeno-političnim delavcem, kot tudi vsem ostalim, ki želijo to šolo obiskovati.

Šola se financira iz prispevka delovnih organizacij za posameznega slušatelja.

V zadnjih letih pa so se pojavili nekateri problemi kadrovanja v večerno politično šolo. V delovnih organizacijah ni bilo vedno razumevanja za to šolo. Niso kadrovali v šolo tiste, katerim je dejansko potrebna in namenjena. Posamezniki, ki so bili v šolo kadrovani niso študij vzeli resno in so neupravičeno izostajali.

Organizacijsko-kadrovska komisija in ideološka komisija pri občinskem komiteju ZKS Velenje, sta o tej problematiki razpravljali in sprejeli sklep, da se mora po osnovnih organizacijah ZK temu vprašanju posvetiti vsa pozornost in resnost.

V delovnih organizacijah naj prouče, koga bodo v šolo kadrovali in tako omogočili mlajšim proizvajalcem pridobiti dopolnilno družbeno-ekonomsko znanje, ki jim bo koristilo pri reševanju vsakodnevne problematike.

Šola prične s poukom oktobra in traja v enem oddelku dva meseca, in sicer tedensko 4-krat po 4 ure dnevno.

Devetsto učencev v RŠC

Novinci na sprejemu v kulturnem domu

Zopet so se odprla vrata rudarskega šolskega centra Velenje. Nad 900 mladih ljudi, bodočih rudarjev, strojnikov, kovinarjev, električarjev in tehnikov se bo bogatilo z znanjem, ki jim ga bodo posredovali profesorji za praktično in teoretično delo. Premišljena perspektiva je narekovala upravi centra gradnjo nove šole. Kako bi sicer letos brez nje? Še toplo jesensko sonce je oblivalo cvetlični nasad pred šolo, ko so se poslavljali sinovi od staršev. Oče se je hitro oddaljil in kradoma brisal solze. Mati je še vedno nemo zrla v sina. Tudi ona se je odtrgala. Vsi trije so jokali. Ob slovesu nam je vedno hudo. Vsako leto se ponovijo isti prizori.

Domotožje preženeta delo in pouk. V nekaj dneh se fantje vživijo v novo okolje in počasi pozabljajo na idilično življenje vasi.

Bilo je v nedeljo dopoldne. Dvorana kulturnega doma je bila nabito polna. Nad 400 novincev, ki jih je sprejela uprava RŠC, je radovedno čakalo na sprejem. Pripravili so jim ga mladi rudarji sami. V simboličnem rudarskem stilu z zastavo in svetilko jih je sprejel oder. Rudarski stan, bodi nam pozdravljen! Tako so izzvenele recitatorjeve besede. Nato zaigra mladinska godba RŠC. V poltemi se svetlikajo zlati instrumenti in skrivnostno vabijo. V dvorani je svečana tišina. Pozdravni govor pedagoškega vodje šole. Treba bo zavihteti rokave, odpreti knjigo učenosti, spoštovati vse tisto, kar so že storile pridne rudarjeve roke v mladem mestu.

Vse je minilo v dvorani, kot bi trenil. Mladinci so se razhajali. V njihovi zavesti so se znova porajale besede o delu, učenju, spodobni, rudarja vredni govorici, in še in še.

Te dni so učilnice polne. Rudarski šolski center je najbolj množična šola v Velenju. Prvi dnevi na deloviščU so negotovi, polni bojazni pred neznanim, novim.

Že jih srečujemo v značilnih rudarskih delovnih oblekah. Ponosni so nanje. V njej so se izenačili s starejšimi. Ti jih še ogledujejo kot ubogo paro, ki ne ve, kaj je rudar. Toda kmalu se stari in mladi zlijejo v živo reko, ki kroti podzemlje in daje črno energijo potrošniku. Srečno! Vsepovsod Srečno! Menda ni lepšega pozdrava in ni boljših želja na poti na delo. In ni boljših tovarišev kot so rudarji. Tudi tega se bodo mladi prišleki z vseh strani Slovenije navadili in podrejali svoje interese skupnim.

Poleg vzgoje bo moral biti pouk tako živ in tako zanimiv, da bo pridobil učence. Tu je delo z njimi toliko težje, ker se doslej niso iz različnih razlogov dovolj posvetili učenju.

V rudarski šoli je še vedno dosti takšnih s petimi in šestimi razredi osnovne šole. Ni lahko v kratkem času nadomestiti vsega. Potrebni so določeni metodični prijemi, potrebna je precejšnja potrpežljivost!

Ko po treh letih učenja in dela absolventi zapustijo šolo, vedno znova srečni ugotavljamo: »Kako so se spremenili tile fantje!«

Tudi o teh, ki smo jih sprejeli letos, bomo čez tri leta lahko tako trdili.

Vsem tistim, ki so voljni učiti se in delati, bo rudnik odrezal lep kos kruha. Nudil jim bo novi dom, ki ga rudar ne bo nikoli zapustil.

-V-

Otroci so letovali

Občinska zveza prijateljev mladine je v letošnjih počitnicah organizirala počitniška in zdravstvena letovanja. Letovalo je 700 otrok iz naše občine.

Že ob koncu šolskega leta so šole poslale podatke o tem, kje in kako bodo naši otroci preživeli počitnice. Zvedeli smo, da bo od 4000 šoloobveznih otrok ostalo doma kar 2600 otrok, katerih starši ne morejo letovati ob morju ali v planinah. Prizadeti so predvsem otroci iz delavskih družin z več otroki, otroci upokojencev in kmečki otroci iz okoliških krajev.

Sistematični zdravstveni pregledi so pokazali precej visoke odstotke raznih odklonov v zdravju naših otrok, ki so največkrat posledica nezadostne ali nepravilne prehrane.

Občinska skupščina Velenje in zdravstveni dom Velenje sta imela veliko razumevanja pri naši želji, da bi čimveč socialno in zdravstveno ogroženih otrok poslali v počitniško oziroma zdravstveno kolonijo ter jim tako v času najhitrejše rasti nudili možnost okrepitve in sproščene igre med vrstniki. Izbor otrok se je začel po šolah, varstvenih ustanovah in v zdravstvenem domu.

Posebno pozornost smo posvetili otrokom s podeželja. Zdravstveni pregledi so namreč pokazali, da je zdravstveno stanje otrok na vasi še slabše kot v mestu. Spričo pomanjkanja delovne sile na vasi, starši kaj radi obremenjujejo med počitnicami svoje otroke z delom na polju ter ne vidijo, da so tudi njihovi otroci potrebni v počitnicah sprostitve, spremembe zraka, dobre hrane in organizirane igre.

Glede na podražitev je bila ekonomska cena letovanj letos občutno višja od preteklega leta, prešli pa smo tudi od 10 dnevnih letovanj na 15, 18 ali 21 dnevna letovanja. Spoznali smo, da pričnejo otroci po desetem dnevu pridobivati na teži. Bolj pa se tudi utrdijo tovarištvo, smisel za red in disciplino, kolektivna odgovornost in kokolektivna čast. Vsa letovanja (brez zdravstvenih v Novigradu, ki jih je v celoti poravnal komunalni zavod za

(Nadaljevanje na 2. strani)

PREDSEDNIK TITO O UKREPIH V GOSPODARSTVU

KO JE PREDSEDNIK TITO S SVOJIM GOSTOM JANOSOM KADARJEM, PRVIM SEKRETARJEM MSDP, OBISKAL LAĐJEDELNICO V KRALJEVICI JE OB TEJ PRILOŽNOSTI SPREGOVORIL DELAVCEM O POMENU NOVIH UKREPOV V GOSPODARSTVU.

Najprej je dejal, da so v socialistični Jugoslaviji vidni na vsakem koraku rezultati boja naših narodov. Gradili smo in še gradimo vsepovsod. Naša dežela pred vojno ni imela modernih cest, velikih tovarn, transportnih sredstev, skratka ničesar, kar je potrebno vsaki deželi. Po vojni smo zgradili približno 10.000 km modernih cest, na tisoče novih tovarn, šol, bolnišnic itd. Skratka, v minulih dvajsetih letih, ki so v zgodovini naroda relativno kratka doba, so naši delovni ljudje dosegli ogromne rezultate.

Potem je predsednik Tito spregovoril o govoricah, češ, da molči o gospodarski reformi in da potemtakem ni zadovoljen z njo. To ni res. To je bil sklep kongresa Zveze komunistov. Na kongresu je bilo rečeno, da se moramo lotiti odločne ozdravitve našega gospodarstva.

Vprašujejo, zakaj je prišlo do raznih težav v našem gospodarstvu, in to prav v sedanji etapi. Nesorazmerja in anomalije so ravno posledica bujnega in dinamičnega razvoja. Doslej smo reševali te probleme le parcialno, zdaj pa ukrepamo v celoti, ker smo zmožni spopriljeti se s težavami.

Razumljivo je, da bodo zdaj v prvi fazi, je rekel predsednik Tito, nekateri občutili več težav kakor drugi, ponekod stagnira standard, vendar ne za dolgo. V uresničevanju teh ukrepov moramo biti enotni. Reforma zahteva najtesnejše sodelovanje vseh. Napačno bi bilo, če bi dovolili, da nekateri na račun reforme rešujejo probleme, ki so se jim nagrmadili zaradi njihovih lastnih slabosti v preteklosti ali zaradi velikih ambicij. V naslednjih dveh letih moramo obvladati sedanje težave. Boljše in racionalnejše moramo izkoriščati kapacitete, varčevati z materialom, uvajati moramo drugo in tretjo izmeno itd. Ni potrebno, da bi delavci ostali brez dela, potrebno je iskati druge rešitve. Razumljivo je, da se bo moral kdo tudi prekvalificirati. To sem pripomnil zato, je povedal predsednik Tito, ker se ponekod med delavci bojijo, da bodo ostali brez dela in da jim ne bodo dali nobene druge možnosti.

Vsepovsod so rezerve, je dejal tovariš Tito. Tudi naša administracija ni takšna, kakršna bi morala biti. Tam se je natlačilo mnogo ljudi, njena kvantiteta je velika, kvaliteta dela pa je slaba. Večkrat so celo delavci iz proizvodnje zapuščali stroje in odhajali v administracijo. Do tega je prišlo zato, ker so bili pogosto celo nestrokovni uslužbenci bolje nagrajeni kakor dobri in kvalificirani delavci v proizvodnji. Vsi delovni ljudje, tako v proizvodnji kot v administraciji, morajo biti nagrajeni po osebnem prispevanju. Prispeva tudi tisti, ki dobro dela v administraciji. Vendar moramo administracijo zmanjšati in modernizirati. Z eno besedo: povsod so rezerve in jih že odkrivamo. Pred nami je nešteto problemov in mi jih rešujemo.

Predsednik Tito je nato dejal: »Tovariši, pozivam vas ter vse delovne kolektive in delovne ljudi po vsej naši državi, da storimo vse, kar je mogoče, za uresničevanje smotrov, ki smo si jih postavili. Prepričan sem, da bomo izbojevali to zmago in da bomo potem pri dviganju standarda našega delovnega človeka hitreje napredovali.«

TOVARIŠI, POZIVAM VAS IN VSE DELOVNE KOLEKTIVE, DA STORIMO VSE ZA URESNIČITEV REFORME. S TEM BOMO NAJHITREJE DVIGNILI ŽIVLJENJSKO RAVEN NAŠIH DELOVNIH LJUDI.

TITO

NOVI POGOJI GOSPODARJENJA SE NE BODO SPREMENILI

V ZADNJIH DVEH MESECIH ZASTOJ V PROIZVODNJI IN POTROŠNJI ● POTREBNA JE BOLJŠA ORGANIZACIJA PRESKRBE ● NOVI POGOJI GOSPODARJENJA NESPREMENJENI ● GOSPODARSKE ORGANIZACIJE BODO MORALE ISKATI DOLGOROČNEJŠE ODLOČITVE.

Splošna gospodarska gibanja v juliju in avgustu kažejo, da je prišlo na vseh toriščih proizvodnje do delnega zastoja. Pozitivno je, da postopoma naraščajo zaloge reprodukcijskega materiala in nekaterih vrst blaga, potrebna pa je boljša organizacija preskrbe. Značilno je na primer, da nekaterih vrst reprodukcijskega materiala sploh ni, zaloge drugih vrst pa se kopičijo. Pozitivno je to, da se je deficit trgovinske bilance v prometu s tujino v prvih osmih mesecih v primerjavi z istim obdobjem lani zmanjšal na 40 %. V nasprotju z julijem, ko je bil zlasti velik, je izvoz v avgustu naglo padel, padla pa je tudi proizvodnja. Vse to pa so normalne posledice sprememb v gospodarskem sistemu, s katerimi smo kot s predhodnimi pojavi tudi računali. Vendar je že sedaj opaziti oživljanje dejavnosti gospodarskih organizacij.

Marsikje se pojavljajo govorice in nekateri računajo, da se bodo spremenili ukrepi, ki so bili določeni z novo reformo. Na redni tiskovni konferenci, ki je bila na začetku tega meseca v zvezni gospodarski zbornici, pa so znova poudarili, da se ne bodo spremenili pogoji gospodarjenja, določeni z reformo, in da gospodarske organizacije ne smejo pričakovati nobenih sprememb v tem smislu. Zato je potrebno, da se sedanja dejavnost gospodarskih organizacij pri spoznavanju lastnega položaja in odkrivanju možnosti za bolj racionalno poslovanje usmeri v iskanje dolgoročnejših odločitev.

Samo trenutno »vključevanje« v instrumente reforme bi se utegnilo pozneje maščevati, ker nas šele čaka obsežno, odgovorno in delikatno delo v zvezi z valorizacijo vrednosti osnovnih sredstev. Mnoge gospodarske organizacije, ki se jim zdi, da so se »vključile« v nove pogoje gospodarjenja, bodo morale po valorizaciji vrednosti osnovnih sredstev spremeniti to svoje mnenje. Zato naj bo tudi sedanja dejavnost usmerjena v iskanje odločitev za bistvene probleme proizvodnega procesa.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA RUDNIKA LIGNITA VELENJE

Učinki dela naraščajo

Upravni odbor Rudnika lignita Velenje se je sestal ob koncu meseca avgusta na svojo 6. redno sejo, na kateri je obravnaval nekatera aktualna vprašanja, ki so se nanašala na proizvodnjo ter na ostale tekoče zadeve. Po dnevnem redu so bili obravnavani proizvodni rezultati rudnika v letu 1965, rebalans družbenega plana za leto 1965, operativni plan rudnika za tekoči mesec september, pravilnik o ukrepih za varnost pri delu ter pod točko razno nekatere prošnje in druge zadeve.

V razdobju od januarja do julija 1965 je rudnik lignita Velenje dosegel proizvodnjo v višini 1,781.957 ton premoga, ter na ta način izpolnil postavljeni letni plan s 108,1 % oziroma ga je presegel za 8,1 %. Skupaj z rudarskim šolskim centrom pa je bilo v istem razdobju nakopanega 2,031.989 din ton premoga, kar je vsekakor lep rezultat. Posamezna obrata sta v razdobju januar—junij nakopala naslednje količine lignita in sicer jama-vzhod 1.528.805 ton, plan je bil izvršen s 109,9 % jama — zahod 253.152 ton plan je bil izvršen s 98,6 %.

Rudarski šolski center je sam nakopal 250.032 ton, plan pa je izvršil s 122,2 %.

Za proizvodnjo v prvih sedmih mesecih letošnjega leta je posebno zanimivo dejstvo, da je v prvih mesecih naraščala, medtem ko je v maju, juniju in juliju bila precej manjša. V veliki meri so seveda tu vmes tudi letni dopusti, vendar pa to ne bi smelo biti vedno opravičilo.

Ob vsem tem pa je za rudnik le važno dejstvo, da počasi vendar vztrajno naraščajo mesečni in kumulativni učinki dela.

Posebno razveseljiv je visok porast rudniškega učinka, kar se ugodno odraža na ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja.

Člani upravnega odbora so se seznanili še z nekaterimi drugimi podatki. Tako je bilo v jamskem staležu ob koncu meseca julija zaposlenih 2370 delavcev ali 59,6 % vseh zaposlenih. Vsek uslužbencev pa je bilo 378 ali 9,51 % od celotnega števila. Od tega je bilo 167 administrativno finančnih in komercialnih uslužbencev ali 4,42 % na celotni staležu. Iz teh podatkov je razvidno, da je struktura zaposlenih na rudniku, v primerjavi z ostalimi podobnimi podjetji, popolnoma zadovoljiva.

Precej so se zmanjšali neopravičeni in bolniški izostanki, kar je vsekakor ugodno vplivalo na doseženo proizvodnjo.

Člani upravnega odbora so, po sprejetju poročila o poslovanju in rebalansa družbenega plana, katerega je v naslednjih dneh potrdil centralni delavski svet, obravnavali in sprejemali operativni plan proizvodnje za mesec september. Z ozirom na dejstvo, da operativni plan za avgust ni bil izpolnjen po predvidevanjih, to pa v veliki meri zaradi nenadnih pritiskov in visokih temperatur, ki so nastopile v tem mesecu v vzhodni jami ter je bilo zaradi tega potrebno več ljudi na vzdržbi, je operativni plan za september bil postavljen višje kot je osnovni plan. Najvišje ima postavljen plan RSC in sicer 126 %, jama vzhod 104,2 % in jama zahod 106,6 % nasproti osnovnemu planu. Skupno pa je predvidena proizvodnja 293.700 ton ali 11.328 ton na dan.

Pri razpravljanju o operativnem planu so se člani upravnega odbora precej zadržali pri vprašanju zahodne jame. Situacija zapadne jame je namreč zelo kritična. Na obeh čelih znaša temperatura okrog 30° C. Izgledi kažejo, da se bo stanje le polagoma izboljševalo. Veliki pritiski in slaba tesarba, zaradi pomanjkanja TH lokov, povzročajo oženje profilov tako, da je ogroženo tudi normalno zračenje in transport. Vsi člani upravnega odbora so bili mnenja, da bo potrebno brez odlašanj takoj začeti s temeljito sanacijo zahodne jame, ki pa mora biti predhodno dobro pripravljena.

Med ostalimi zadevami, ki jih je upravni odbor obravnaval je bilo tudi sprejetje predloga pravilnika RLV o ukrepih za varnost pri delu. Pravilnik je odobril tudi centralni delavski svet. Ko bo pravilnik potrdil še rudarski republiški organ, bo izdan v obliki brošure tako, da ga bo lahko dobil vsak član kolektiva delovne organizacije. Dolžnost vsakega člana kolektiva bo, da se bo seznanil z določbami pravilnika, ki obsegajo pravice in obveznosti vseh zaposlenih v pogledu varnosti pri delu, kar bo koristno tako za posameznika kot za podjetje.

Od ostalih zadev, ki jih je obravnaval UO je pomemben sklep, po katerem bo rudnik lignita Velenje s 1. 1. 1966 prešel na 42-urni delovni tednik. V ta namen bo potrebno pripraviti po strokovni plati temeljite študije ob pomoči samoupravnih organov ter družbeno političnih organizacij podjetja. Vsi navzoči so bili enotni glede dejstva, če je kdo upravičen do skrajšanega delavnika, so to rudarji, ki si s svojim težkim delom tako pridobitev pošteno zaslužijo.

-CAN

OTROCI SO LETOVALI

Morje je globoko...

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

socialno zavarovanje), so stala 10 milijonov 262.220 dinarjev. Teh sredstev ne bi mogli zbrati samo od staršev otrok. Večji del sredstev je zato prispevala družba z namenom, da bi zajeli čimveč otrok, ki so res potrebni rekreacije in zdravstvene preventive, ne glede na njihovo socialno stanje in možnosti plačevanja ekonomske cene. Zanimanja staršev za letovanja otrok so bila letos kljub višji ceni precejšna, saj se je povečal odstotek njihovih prispevkov od 24 na 30 odstotkov. Brezplačno pa je letos letovalo samo šest otrok (izredno socialno ogroženi, oz. rejenčki), dočim je lansko leto letovalo brezplačno 144 otrok.

Otroci so letovali v treh letoviščih: Novigrad (250 otrok v štirih izmenah), Stenjak pri Puli (195 otrok v dveh izmenah) in na Malem Lošinju (256 otrok v štirih izmenah). V vseh treh letoviščih so imeli otroci po pet obrokov zelo dobre hrane. Povprečno so pridobili na teži 1,65 kg. Varstvo in vzgoja otrok so bili zaupani 46 vzgojiteljem, učiteljem ali študenom iz naše občine. Razen tega je naša zveza poskrbela tudi za enega zdravnika, medicinsko sestro, dve kuharici, dve pomočnici kuharic, dve snažilki, enega upravnika, skupno torej za 55 oseb, katerih skrb je bila dobro počutje in zdravje naših otrok na počitnicah.

Vzgojno in tehnično osebje je bilo pred pričetkom letovanj seznanjeno z našim pravilnikom v počitniških letoviščih, kakor tudi o vsem potrebnem za varno in prijetno letovanje.

Otroke smo prevažali v Novigrad in na Stenjak z avtobusi. Na Mali Lošinj pa so potovali z vlakom in ladjo. Potovanja so bila prijetna, ker smo pravočasno poskrbeli za vse rezervacije. V naše veliko zadovoljstvo v vseh izmenah nismo imeli večje nesreče ali poškodbe. V Novigradu si je, žal, en otrok nalomil roko, to pa je bil tudi edini težji primer.

Ob koncu pa v spodbudo za naslednje leto, še prepis enega izmed pisem, ki so jih pisali otroci na naš naslov.

»Pošiljamo vam lepe pozdrave iz naše kolonije. V skupini nas je 17 dečkov. Imenujemo se »Velenjski delfini«. Tu je zelo lepo. Kopamo se dopoldne in popoldne. Po kosilu 3 ure počivamo. Vključeni smo v razne krožke: plavalni, šahovski, foto-krožek. Sodelujemo tudi pri novi obliki likovne umetnosti, kjer iz kamenja izklesujemo razne predmete (FORMA VIVA).

Ob večerih poslušamo predavanja, gledamo diafilme, televizijo, celovečerne filme, sodelujemo v igri »med dvema ognjema«, hodimo na sprehode v bližnji borov gozdiček. Tudi v mestu smo že bili. V pristanišču smo videli precej ribiških ladij.

Vreme je zelo lepo. Radi se kopamo in kmalu bomo znali vsi plavati. Hrana v domu je zelo dobra in lahko dobimo kolikor hočemo. Veseli smo, da smo lahko tukaj in se zahvaljujemo vsem, ki so nam omogočili letovanje ob morju.«

Občinski skupščini, komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje in podjetjem, ki so dali regrese za otroke svojih delavcev in uslužbencev ter zdravstvenim in prosvetnim delavcem iz naše občine, v imenu otrok, ki so si ob sinjem Jadranu nabrali zdravja in novih moči za delo v novem šolskem letu, iskrena hvala!

Občinska zveza prijateljev mladine Velenje

KOMU NA ČAST?

V neposredni bližini železniške postaje v Šoštanju že vrsto let stojita dve približno 12 m visoki železobetonski konstrukciji, ki sta povsem nezavarovani. Ker je zob časa, ali bolje rečeno rja, že nagrizla nezaščitene železne dele konstrukcije, se Šoštanjčani povsem upravičeno vprašujejo, komu na čast stoji ta spomenik. Tak odnos do družbene lastnine vsekakor ni na mestu in kaže na skrajno malomarnost tistega, ki je ta objekt postavil z družbenim denarjem. Prav bi bilo, da se ob vsesplošnem pomanjkanju železa z omenjeno konstrukcijo nekaj ukrene. Na množičnem sestanku krajevne skupnosti Šoštanj, je bilo rečeno, da je omenjena konstrukcija last nekega instituta iz Ljubljane in da je že prodana za staro železo v Železarno Store. Šoštanjčani pričakujejo, da bo do proslave občinskega praznika v Šoštanju tudi to urejeno, ker v bližino železniške postaje tak zanemarjen objekt pač ne sodi.

K. V.

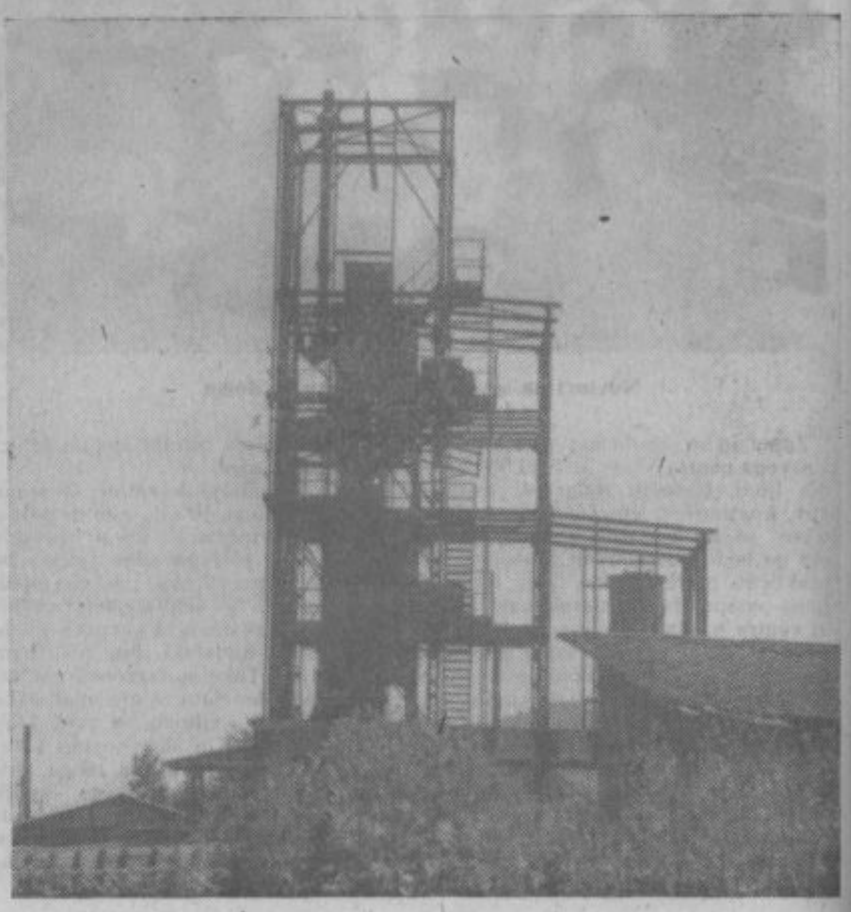

»BILI SMO PRIPRAVLJENI...«

Trije predsedniki delavskih svetov o izvajanju gospodarske reforme ● Kakšni so konkretni ukrepi v Vegradu, TUŠ-u in Oljki ● Bodo odpustili zaposlene ● Povečanje osebnih dohodkov na podlagi večje produktivnosti ali zgolj spet draginjski dodatki?

Hoteli smo dobiti odgovore zato smo vprašali predsednike delavskih svetov naj nam odgovorijo kako pri njih izvajajo gospodarsko reformo.

Odgovarjajo: Muharem Bolić, predsednik delavskega sveta SGP »Vegrad«, Franc Krevzel, predsednik delavskega sveta obrtno gradbenega in proizvodnega podjetja »Oljka« in Janez Slatner, predsednik delavskega sveta Tovarne usnja Šoštanj.

Predsednikom DS smo postavili pet vprašanj.

1. VPRAŠANJE:

● Kako se je vaš kolektiv pripravil in kako je začel izvajati nove gospodarske ukrepe? So se samoupravni organi in družbeno-politične organizacije vključile v razpravo in zavzeli za reševanje znotraj kolektiva?

2. VPRAŠANJE:

● Kakšno je gibanje proizvodnje in kako dosegate planska predvidevanja? Če izvažate, kako dosegate planirani izvoz?

3. VPRAŠANJE:

● Ali bo prišlo pri vas do odpustov oziroma prekvalifikacije zaposlenih?

4. VPRAŠANJE:

● Kako oblikujete osebne dohodke? Ali boste spremenili pravila delitve dohodka?

5. VPRAŠANJE:

● Ste morda, v zvezi s povečanjem življenjskih stroškov, povečali že osebne dohodke? Če ste, za koliko in na kakšni podlagi?

ODGOVOR NA PRVO VPRAŠANJE

Muharem Bolić, SGP Vegrad: — Že pred sprejemom gospodarskih ukrepov smo analizirali gospodarjenje. Sklicali smo posvetovanje strokovnih delavcev, na katerem smo sprejeli določena stališča za izboljšanje proizvodnje. Ta stališča so bila predlagana delavskemu svetu, ki jih je kot obvezne sklepe sprejel za celotno podjetje.

Naša delovna organizacija, in verjetno sploh gradbeništvo, je najbolj prizadeta zaradi nerazčiščenih cen materialov, ki se nenehno spreminjajo in so vzrok za slabo oskrbovanje gradbenega trga.

Glede perspektive investicijske izgradnje smo v precej nejasni situaciji, ker ne vemo kakšne so nadaljnje potrebe v dolini, kakor tudi opreznost investitorjev do novih investicijskih naložb.

Pri nas so vsi samoupravni organi obravnavali problematiko podjetja v zvezi z gospodarsko reformo. Sprejeli so stališča in ukrepe posvetovanja proizvodno-strokovnega kadra in sklep o delnem pozišanju osebnih dohodkov. To povišanje ne bo vplivalo na prodajne cene, ker je povišanje možno nadoknaditi iz manjših obveznosti in z boljšo organizacijo ter koriščenjem notranjih rezerv.

Tudi sindikalni odbor je razpravljal o položaju podjetja, ni pa zavzel kakšnih posebnih zaključkov, temveč se je strinjal s sklepi samoupravnih organov.

Franc Krevzel, »Oljka«: — Gospodarska reforma nas ni našla nepripravljene. Na osnovi analiz in razprav je že aprila delavski svet sprejel sklep, da damo prednost v nadaljnem razvoju obratu za predelavo tufa in obratu za žganje apna. Zaradi tega smo se odločili rekonstruirati naprave v obeh obratih. Po končani obnovi se bo enkratno pocenila in povečala proizvodnja. Tako bomo lahko na podlagi večje proizvodnje in manjših stroškov zvišali osebne dohodke in ustvarili potrebne sklade za nadaljnjo večanje proizvodnje v ostalih dejavnostih. Obrat za proizvodnjo tufa bomo dokončno rekonstruirali z lastnimi sredstvi do konca septembra.

V prvem polletju so bile vse dejavnosti efektivne. Polletni plan smo presegli za 7 odstotkov na lansko realizacijo, v istem obdobju pa za 79 odstotkov.

Ugotovili smo, da imamo še notranje rezerve, posebno v obračunski enoti gradbeništva. Zato je delavski svet zadolžil tehnični kader, da na podlagi analiz in izkušenj temeljito prouči celotno organizacijo dela. Ugotoviti moramo razloge za velik odstotek boleznin in jih zmanjšati. Pregledali bomo kako se zdravijo tisti delavci, ki večkrat bolujejo ter poostrili kontrolo nad onimi, ki mesečno bolujejo do pet dni. Nadalje bomo poostrili delovno disciplino in zmanjšali neupravičene izostanke z dela. Morali bomo tudi zmanjšati poslovne stroške in varčevati z reprodukcijskim materialom. Proučili bomo vse kalkulacije za enoto proizvoda. Po možnosti naj ostanejo režijske ure v višini pred gospodarsko reformo. — Vse to so ukreni delavskega sveta, ki jih že temeljito izvajamo.

Če upoštevamo, da so se zvišale cene reprodukcijskemu materialu za več odstotkov kot smo predvidevali, in da vse gospodarske organizacije varčujejo, je zaradi visokih cen in manjše kupne moči, reforma najbolj prizadela obrat za izdelavo usnjenih zaščitnih sredstev. Teh izdelkov vedno manj prodamo.

Samoupravni organi in politične organizacije so z razumevanjem sprejeli gospodarsko reformo. Vsekakor pa lahko trdim, da se taka velika gospodarska sprememba ne da uresničiti preko noči, zato bo potrebno še veliko konkretnega dela in prizadevanj vseh članov delovnega kolektiva.

Janez Slatner, TUŠ: — Že dalj časa predvidena gospodarska reforma je nujno privedla do tega, da smo že pred sprejetjem začeli razpravljati o tem, kaj storiti, da se izboljša gospodarski položaj delovne organizacije. Surovina, ki jo uvažamo predvsem iz Južne Amerike, se je močno podražila, ker se je dvignila pariteta dinarja. Že sedanja proizvodnja usnja je bila v jugoslovanskem merilu na meji rentabilnosti zaradi visokih cen domače surovine in je ravno uvožena surovina regulirala in omogočila kritje proizvodnih stroškov. Po povišanem kurzu dolarja pa je vsa uvožena surovina dražja od domačih kož. Poleg tega tudi stalno pomanjkanje deviznih sredstev onemogoča zadostno in pravočasno preskrbo s surovinami iz uvoza.

Ker perspektive vseh prevelikih kapacitet niso nič kaj ugodne, je po predhodnih obravnavah delavski svet sprejel sklep, da zmanjšamo obseg proizvodnje od 15 na 10 ton dnevnega namoka. Seveda je zaradi tega bilo 90 ljudi preveč zaposlenih, ki pa so se v glavnem prekvalificirali ali zaposlili drugje. Z zmanjšanjem proizvodnje so se povečale že do sedaj neizkoriščene kapacitete, kar znaša komaj 60 odstotkov.

ODGOVOR NA DRUGO VPRAŠANJE

Muharem Bolić, SGP Vegrad: — Proizvodni načrt za prvo polletje smo dosegli in računamo, da bomo dosegli tudi letni plan, ker smo ga postavili na realnih proizvodnih zmožnostih in razpoložljivih investicijah v Saleški dolini.

Franc Krevzel, »Oljka«: — Proizvodnja normalno teče in dosegamo vsa planska predvidevanja. Največje težave so, ker je pomanjkanje reprodukcijskega materiala. Del reforme bi bil rešen, če bi lahko brez ovir nabavili reprodukcijski material, torej če bi ga bilo na zalogi v zadostnih količinah.

Na prihodnji seji bo delavski svet sklepal o rebalansu letnega proizvodnega in finančnega plana. Predvidevamo povečanje plana za 7 odstotkov. Drugo leto pa bomo začeli izvažati zeleni okrasni kamen.

Janez Slatner, TUŠ: — Planirana proizvodnja se je letos občutno zmanjšala zaradi razlogov, ki sem jih že povedal. Letni plan smo zmanjšali za 25 odstotkov.

Planirani izvoz v višini 330.000 dolarjev smo do avgusta dosegli s 55 odstotki. S posebnim prizadevanjem bomo lahko ostanek izvoznega plana realizirali do konca leta in na ta način dobili potrebna devizna sredstva.

ODGOVOR NA TRETJE VPRAŠANJE

Muharem Bolić, SGP Vegrad: — Delavce smo zaposlovali v skladu z delovnimi nalogami in potrebami, zato letos ne predvidevamo odpuščanja, razen v primeru, če ne bo prišlo do izrednih restrikcijskih ukrepov. Z ozirom na značaj proizvodnje pa imamo precej težav s pridobivanjem dobrih kvalificiranih delavcev, predvsem zidarjev. Zato že nekaj let sistematično vzgajamo svoj kvalificirani kader — sprejeli smo tudi več vajencev v uk — da bi si na ta način zagotovili stalne kvalificirane delavce v proizvodnji.

Franc Krevzel, »Oljka«: — V delovni organizaciji ne nameravamo povečati število zaposlenih. Zaposlene bi odpustili le v obračunski enoti za izdelovanje usnjenih zaščitnih sredstev, če bo prodaja še nadalje slaba. Ker so tu zaposlene samo ženske, jih zato ne bi mogli prekvalificirati, ker nimamo na razpolago ustreznih delovnih mest.

ODGOVOR NA ČETRTO VPRAŠANJE

Muharem Bolić, SGP Vegrad: — Osebni dohodek oblikujemo na podlagi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki predvideva za vsako delovno mesto določeno število obračunskih točk, ki so osnova za udeležbo pri obračunu osebnih dohodkov na osnovi akordnega cenika. Pravilnik o delitvi dohodka smo delno spremenili s tem, da smo namenili več sredstev za sklade.

Franc Krevzel, »Oljka«: — Osebni dohodek oblikujemo na principu nagrajevanja po kompleksnem učinku. Merilo za izračun osebnega dohodka po posameznih delovnih mestih je analitična ocena delovnih mest po obratih in doseženi učinek dela posameznika. Letos pravilnik o delitvi dohodka ne bomo spreminjali. Pripravljamo pa spremembo pravilnika za drugo leto in sicer zaradi tega, ker ob sprejemanju pravilnika ni bila zajeta dejavnost proizvodnje gradbenega materiala.

ODGOVOR NA PETO VPRAŠANJE

Muharem Bolić, SGP Vegrad: — Po sklepu delavskega sveta smo povečali osebne obračunske postavke veljavnega pravilnika za 15 odstotkov. Pripravljamo pa nov osnutek pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, s katerim bi zagotovili čimvečjo zainteresiranost posameznikov in posameznih delovnih enot, da bi čimveč in boljše proizvajali. Vsa izplačila osebnih dohodkov morajo temeljiti le na podlagi večjih rezultatov dela.

Franc Krevzel, »Oljka«: — Ker so se povečali življenjski stroški smo izplačali za mesec julij akontacijo in sicer linearno za 11,5 odstotka. Pri obračunu osebnih dohodkov za avgust pa smo se odmaknili od linearnega zvišanja in sicer smo izplačali akontacije na račun povečanja življenjskih stroškov po razponih doseženih osebnih dohodkov od 5 do 16 odstotkov s tem, da je ostalo skupno povečanje isto.

V četrtem tromesečju bomo lahko zvišali osebne dohodke za največ 5 odstotkov, če bomo povečali produktivnost.

Janez Slatner, TUŠ: — Osebni dohodki, ki so bili v našem podjetju zelo nizki, saj je znašal povprečni OD za mesec julij 39.300 dinarjev, so nujno zahtevali s podražitvijo potrebno zvišanje. Zato smo sprejeli razne ukrepe, da bi dosegli večji dohodek. Izboljšati smo morali kvaliteto, doseči večjo produktivnost in začeti varčevati z materialom. Ukinili smo tudi nekaj delovnih mest. Na podlagi teh ukrepov smo dvignili osebne dohodke za mesec avgust za 10,23 odstotkov in še na vsakega zaposlenega po 5.000 din, kar znaša skupaj 20,29 odstotkov. Na podlagi takšnega povečanja je bil najnižji zaslužek 34.400 din, najvišji pa 115.250 din.

NAŠE BRALCE SMO ŽELELI SEZNANITI ŠE Z UKREPI PO GOSPODARSKI REFORMI V »GALANTERIJI«, LESNO INDUSTRIJSKEM KOMBINATU IN TGO »GORENJE«, VENDAR ŽAL NISMO MOGLI, KER NAM PREDSEDNIKI DELAVSKIH SVETOV IZ OMENJENIH PODJETIJ, KLJUB VEČKRATNI PROŠNJI, DO ZAKLJUČKA REDAKCIJE NISO POSLALI ODGOVOROV. PA MORDA DRUGIČ, ČE BOMO PRI NJIH NALETELI NA VEČJE RAZUMEVANJE.

VZORNI TABORNIŠKI ODRED

Pred vhodom v šoštanjski tabor

Poročali smo že, da so šoštanjski taborniki odreda »Pustega gradu« 14 dni taborili ob Bohinjskem jezeru. V času taborjenja so napravili več izletov ter pripravili nekaj športnih srečanj s taborniki iz Ljubljane in Brežic, ki so prav tako taborili v tem prelepem kotičku naše ožje domovine.

Da bi se najmaljši taborniki naučili različnih taborniških veščin, so pod strokovnim vodstvom tovariša De Costa organizirali gozdno šolo, v kateri so vsi pripravniki napravili izpit tako imenovane »prve zvezde«.

Vzorno urejeno taborišče, še posebno vhod — ki ga prikazuje tudi naša slika — je obiskalo več reporterjev RTV Ljubljana in pa tovariš Rudi Bajec, predsednik TVD »Partizan« Šoštanj in zastopnik termoelektrarne, ki je z velikim razumevanjem prispevala del sredstev za taborjenje.

Taborniki pa ne bi bili to kar so, če bi po povratku domov mirovali. Kljub temu, da imajo sedaj veliko šolskih obveznosti so se lotili manjših delovnih akcij. Med drugimi so na družmirskem polju pobirali krompir in očistili nekaj kanalov. Kmet, ki so mu pomagali, jim je podaril nekaj lesa, v vrtu tovarišice Mayer Majke, ali bolje rečeno v parku, pa si bodo postavili lično leseno hišico. Taborniki odreda »Pustega gradu« se vsem, ki jim kakorkoli pomagajo, toplo zahvaljujejo in obljubljajo, da bodo tudi v bodoče rade volje pomagali vsakomur, ki jih bo potreboval.

V. K.

ŠTUDENTI O GOSPODARSKI REFORMI

Občinski odbor SZDL Velenje je organiziral razgovor s študenti o gospodarski reformi. Razgovora, katerega je vodil tovariš Franc Pristovšek, se je udeležilo 56 študentov iz velenjske občine.

Studenti so se med drugim zanimali kako bodo gospodarski ukrepi vplivali na njihov življenjski standard in študij. Na posvetu so bili mnenja, da bodo morali štipenditorji valorizirati štipendije. Toda omenjeno valorizacijo je treba povezati z ostrejšimi zahtevami glede rezultatov pri študiju.

Govorili so tudi o delu Saleškega študentskega kluba in sklenili, da bodo imeli oktobra občni zbor.

PEL JE INVALIDSKI ZBOR

V okviru mednarodnega simpozija delavskih pesmi je bil v Velenjskem kulturnem domu koncert invalidskega pevskega zbora pod vodstvom Radovana Gobca. Invalidski pevski zbor je brez dvoma najboljši pevski zbor, ki s partizansko in revolucionarno pesmijo razvname številne ljubitelje petja.

Tudi tokrat je invalidski pevski zbor iz Ljubljane pritegnil velenjsko publiko.

OBVESTILO

Radioklub Velenje obvešča, da bo oktobra pričel z radioamaterskim tečajem za mladino in odrasle. Vpisovanje bo v četrtek, 24. in petek, 25. septembra ter v torek, 28. in sredo, 29. septembra v prostorih Radiokluba (bivša glasbena šola v parku). Istočasno dobite tudi vsa pojasnila.

Tehniko ljudstvu!

Iz Vegrada

Delavski svet sprejel začasni pravilnik o delovnih razmerjih

(Nadaljevanje)

Posebno podrobno obravnava začasni pravilnik vprašanja razporeditve delavca na delovno mesto, uvajanja delavca v delo in strokovno izpopolnjevanje, varnostni ukrepi pri delu in premeščanje delavcev.

Uvajanje delavca v delo

Vsak delavec mora biti pri razporeditvi na delo oziroma delovno mesto seznanjen z delovnimi pogoji, z dolžnostmi in pravicami, s sodelavci, z organizacijo dela, s samoupravljanjem, z internimi in splošnimi predpisi, ki jih mora pri delu upoštevati ali uporabljati, HTV predpisi, osebnem dohodku, načinu obračuna ter drugimi pogoji dela.

Ta določba ima direktivni značaj in nalaga organom podjetja in strokovnim službam, da vsakega delavca ob vstopu na delo seznanijo, sistematično uvedejo v delo in življenje delovne skupnosti.

V praksi se to ne izvaja dosledno, zato pravilnik zadolžuje upravni odbor podjetja, da na predlog pristojne komisije in strokovne službe predpiše način uvajanja delavca v delo. Delavca se razporedi na posamezno delovno mesto po strokovni in dejanski sposobnosti.

Pravilnik v 25. členu tudi določa, da podjetje v skladu s svojim programom izobraževanja zagotavlja nadaljnjo strokovno in splošno izpopolnjevanje. To izvaja preko organiziranih občasnih tečajev ali seminarjev ali pa na delovnem mestu z zato določenimi instruktorji. Vsak član delovne skupnosti je dolžan, da se tudi sam stalno izpopolnjuje.

Varnostni ukrepi pri delu

Delavca se razporedi na samostojno delo, ko je zagotovljena varnost delovnega mesta in ugotovljena strokovna sposobnost delavca, za varno delo in uporabo zaščitnih sredstev.

Delavec lahko odkloni delo, če smatra, da ni zagotovljena varnost in mu zato grozi neposredna življenjska nevarnost. To mora takoj sporočiti neposrednemu vodju in referentu varnostne službe.

Pravilnik določa, da morajo biti delavci, ki delajo na delovnih mestih, kjer se zahteva večji fizični napor, kakor tudi večja pazljivost, vsaj enkrat na leto posebej zdravstveno pregledani. Ta delovna mesta so: strojniki na težjih gradbenih strojih, minerci in vrtalci v kamnolomu in žerjavovodje.

Žene in mladino izpod 18 let se ne more razporejati na delovna mesta, kjer se zahteva stalni večji fizični napor in delo v globljih jarkih, vodi in blatu.

Premeščanje delavcev

Premeščanje delavcev znotraj delovne enote oziroma gradbenega sektorja je v pristojnosti vodje enot ali šefa sektorja. Premestitev se odredi, če to zahteva organizacija dela in proizvodni nalogi, ki določajo rok dela.

Premestitev iz delovišča na drugo delovišče je možna tudi po želji delavca, če pristojni vodja uvidi, da to dopušča organizacija dela. Premeščanje iz kraja v kraj — običajno med sektorji — je možno, če na določenem področju zmanjka dela ali se pojavi večja potreba. V teh primerih se prvenstveno premeščajo delavci, ki stanujejo v začasnih bivališčih.

Ob premestitvi je potrebno zagotoviti pogoje glede prevoza ali nastanitve in prehrane, kakor tudi druge varnostne ukrepe. Premestitve v teh primerih odreja tehnični vodja na predlog kadrovske službe.

Delo obratov zaključnih del in servisnih delavnic, ki ga morajo opravljati v različnih krajih, se ne šteje za premeščanje iz delovne enote v drugo delovno enoto ali iz kraja v kraj, ker je njihov značaj dela in organizacija dela vezan na stalno menjavo delovnega mesta.

Glede varnostnih ukrepov in drugih pogojev na delu, jih mora podjetje zagotoviti kot predvidevata čl. 29 in 30 tega pravilnika.

Delavec je lahko začasno, najdalj na 3 mesece, premeščen na nižje delovno mesto, če ni dela na njegovem delovnem mestu, ali organizacija dela začasno diktira takšen ukrep. V tem primeru mora biti zagotovljen osebni dohodek prejšnjega višjega delovnega mesta.

Tudi v primeru elementarne nezgode ali drugih nujnih ukrepov za zavarovanje imovine, je premestitev na nižje delovno mesto dopustna.

Delavec je lahko razporejen tudi na nižje delovno mesto proti njegovi volji, če se ugotovi, da na delovnem mestu, kamor je bil razporejen, ne izpolnjuje zahtev delovnega mesta glede strokovnosti, kvalitete dela in izpolnjevanja norm.

Na predlog vodje delovne enote obratni delavski svet ali upravni odbor podjetja, kjer nimajo enote obratnih delavskih svetov, odredijo 3-člansko strokovno komisijo, ki ugotovi strokovnost delavca in druge delovne sposobnosti, ki bi naj bil premeščen na nižje delovno mesto proti njegovi volji.

Komisijo morajo sestavljati delavci, ki imajo vsak enako ali večjo strokovno izobrazbo kot delavec, katerega je treba premestiti. Proti odločbi o premestitvi se lahko delavec pritoži v roku 15 dni od dneva vročitve odločbe na UO podjetja.

(Dalje prihodnjič)

ALI ŽE VESTE...

... da je delavska univerza v Velenju minulo šolsko leto organizirala 71 tečajev, seminarjev in šol, na katerih je bilo 1508 občanov. Poleg tega je organizirala še 37 posameznih predavanj, na katerih je bilo čez 3500 občanov.

... da je bila delavska univerza ustanovljena 1959. leta in je do letošnjega leta šlo skozi razne intenzivne oblike, ki jih je ta institucija organizirala, 7500 občanov. Organizirala pa je nad 300 tečajev, seminarjev in šol. V teh oblikah je bilo 24.000 ur pouka. Posameznih predavanj je v tem času organizirala delavska univerza 612, katere je obiskalo okoli 30.000 občanov.

... da je bilo v delavskem klubu Velenje lansko leto 16 likovnih razstav; med domačimi razstavljalci sta razstavljala dva tuja umetnika, in sicer iz Italije in Avstrije.

... da je bilo v delavskem klubu Velenje lansko leto 39 torkovih večerov.

Most med glasbenimi amaterji dveh mest

Letos maja je prišla v goste DPD »Svobodi« Šoštanj godba na pihala iz Avstrije. Čeprav Šoštanjčani na obisk nismo bili dovolj pripravljeni je bilo srečanje prisrčno in spodbudno. Spoznali smo se med seboj, skupaj preživeli nekaj prijetnih trenutkov. s posebnim veseljem pa smo — predno smo se poslovili — sprejeli prijateljsko vabilo, da jim gostovanje vrnemo. S poznejšo izmenjavo pisem med obema godbama je bilo gostovanje Šoštanjčanov v Triebnu končno dogovorjeno za 4., 5. in 6. september.

Da bi bil program bogatejši je bil sestav razširjen še na zabavni orkester »Elektra« in vokalni oktet. Za vse ansamble je bilo gostovanje velika spodbuda za intenzivne vaje in organizacijsko čvrstost, delno zaradi osebnega veselja, predvsem pa iz rešpektivnih razlogov do glasbene kvalitete gostiteljev.

Tako je prišel dan potovanja. Korektnosti obmejnih organov v Šentilju in Dravogradu lahko damo v vsakem oziru samo priznanje. Na avstrijskih tleh smo se kmalu srečali z našimi rojaki. Pri mednarodnem spomeniku žrtvam fašizma v Grazu, kjer je upepeljenih tudi nad 1.400 slovenskih rodoljubov, smo priredili kratko komemoracijo. Med krajšim počitkom pa smo bili nato gostje gostinskega lokala nekega našega rojaka. Tam smo mimogrede iznenadili in olepšali poročni dan nekaj novopečenim poročnim parom, ki so se dokaj zaskrbljeno ozirali kaj to pomeni in kako bodo poravnali dolg za tako »mastno zabeljen« sprejem. Seveda se je stvar kmalu razjasnila. Slučaj in šegavost!

Ko smo nadaljevali pot proti Triebnu smo se zresnili. V vsakega se je na tihem prikradla misel na avditorij neznanih obrazov, na oder, ceremonial, dirigenta, na skrb, kako bo naše poslanstvo opravljeno.

Toda, nepričakovano sta na odprti cesti oba avtobusa ustavila. Delegacija gostiteljev nam je prišla 30 km nasproti. Prijetno presenečenje! Ob 17. uri so nas gostitelji sprejeli na obširnem prostoru pred »Domom prostega časa« kot ga imenujejo. Med tem, ko so na drogovih vihrale jugoslovanska, dve občinski, dve deželni in dve avstrijski državni zastavi in ko je igrala njihova godba smo si z množico domačinov mahali v pozdrav. Predsednik godbe Josef Hager nam je zaželel dobrodošlico.

Naslednje presenečenje je bila brezhibna organizacija. Vsak je dobil v roke reprezentativno opremljen pisemski ovoj, v njem pa pozdravno pismo župana, vizitko godbe, program, napotke za tridnevno bivanje, razglednico Triebna in turistični prospekt. Ob 8. zvečer se je velika dvorana napolnila. Med udeleženci so bili tudi predstavniki občine in tovarne magnezita z direktorjem in njegovo soprogo na čelu. Občinstvo je navdušeno pozdravilo obe godbi, ki sta za uvod skupno zaigrali 47. regiment marš pod taktirko Silva Tamšeta in probudeni marš pod taktirko namestnika triebenskega dirigenta.

Pri izmenjavi pozdravnih govorov smo prišli nekoliko v zadrego. Nihče izmed nas namreč ni popolnoma obvladal nemščine. Toda za silo smo s pomočjo prevajalca tudi to rešili. Hitro smo spoznali, da se njihov odnos do kulture in preko nje do sosedstva obeh dežel ne razlikuje od našega. Namestnik župana Hans Wilding (župan je bil na zdravljenju) je to med drugim izrazil takole: »Občinsko predstavništvo Triebna pozdravlja glasbene in prijateljske stike iz zamejstva. Ti so del sožitja med narodi Evrope. Zaradi tega mi dovolite, da vas v imenu prebivalcev in občine Trieben prav prisrčno pozdravim. Prvi pogoj za sporazumevanje in zbliževanje med narodi je obojestransko spoznavanje. Tam kjer obstojajo takšni stiki so si narodi bližji itd.« Podobno smo se za vabilo in prisrčen sprejem tudi mi zahvalili in izmenjali spominska darila.

Koncert godbe na pihala pod taktirko Silva Tamšeta je občinstvo navdušeno sprejelo. Zanimivo je, da so težji koncertni komadi, med njimi zlasti španska fantazija »Granada«, sprožili val vzklikov in ploskanja. Začutili smo, da je publika glasbeno dobro vzgojena. V podobnem razpoloženju sta naslednji dan potekla koncert zabavnega orkestra »Elektre« pod vodstvom Silva Tamšeta in vokalnega okteta pod vodstvom Florjana Izidorja. Oba ansambla je občinstvo pri polni dvorani navdušeno sprejelo. K temu je oba večera veliko pripomogel njihov odlični konferansije z njegovimi šaljivkami in quizi, ki so med Avstrijci posebno priljubljeni.

Med družabnim večerom v soboto in nedeljo — za nekatere domala kar v nadaljevanju — je relacija gostje — gostitelji docela izginila. Vsi smo postali oboje. Prijetna glasba priljubljenega domačega kvarteta in našega zabavnega orkestra, čudovito plesišče, barvni reflektorji, vse to je pripomogelo k sproščeni besedi o kulturi, delu in življenju, pozno preko polnoči.

Vsi, četudi nas je bilo 69, smo bili posebej sprejeti v občinski sejni dvorani. Namestnik župana nas je toplo pozdravil, pogostil in izročil pet spominskih daril. Trije smo bili gosti občine še v ponedeljek dopoldan. Videli smo, da občina z vso skrbjo zadovoljuje komunalne in družbene potrebe občanov.

Presenečeni smo bili tudi ob slovesu. Naši godbeniki so se hoteli le skromno oddolžiti z nekaj marši na dvorišču tovarne magnezita ob izmeni prvega in drugega turnusa. Iz tega je nastala malo manj kot parada do kulturnega doma. In kdo bi pričakoval! Pokazali so nam okoli 12 minut trajajoči barvni film, ki so ga posneli maja letos na proslavi v Topolšici, v Šoštanju in Velenju, z vsem spoštovanjem manifestativnih prizorov in atraktivnosti, zlasti Velenja. Da bi bil povratek brez žeje so gostitelji ponudili še pivo in na uho povedano: zdi se mi, da sem videl nekaj naših mladih fantov, ki so pred vstopom v avtobus z dekleti menjali listke, kdove če ne naslove.

Trije ali štirje avtomobili, z namestnikom župana na čelu, so nas spremljali do vrha Visokih Tur, kjer je meja občine in kjer se cesta nagne navzdol proti Judenburgu. Stisnili smo si roke z eno samo željo, da bi se kmalu zopet tako prijateljsko srečali.

Zasluga za uspešno opravljeno poslanstvo gre predvsem delovnim kolektivom, ki so turnejo z razumevanjem podprli, predsedniku »Svobode« Šoštanj Martinu Primožiču ter dirigentoma Silvu Tamšetu in Florjan Izidorju, ki so vložili precej truda za vaje in organizacijo.

Maks Podlesnik

ČLANI RLV preberite

Izredni plačani dopust

Zadnje čase vidno naraščajo razne prošnje članov kolektiva rudnika lignita Velenje za odobritev plačanega dopusta.

Komisija za prošnje in pritožbe pri upravnem odboru rudnika, ki rešuje take in podobne prošnje, mora o vsaki prošnji konkretno odločati in predlagati svoje odločitve upravnemu odboru delovne organizacije. Prosilci nastopajo kot posamezniki, ali pa za posameznike prosijo razne politične in družbene organizacije ter društva.

Pri obravnavanju prošenj pa nastopajo seveda različni momenti in situacije, pri katerih je potrebno presojati kdo vse je lahko do dopusta upravičen in kdo ni upravičen, ali pa je manj upravičen. S tem pa se vnaša med posamezniki samo negodovanje, če komu prošnja ni bila ugodno rešena, onemu pa je zopet bila itd.

Upravni odbor je na svoji 6. redni seji o tem razpravljal, vendar dokončnega sklepa še ni sprejel.

V osvežitev spomina in pouk vsem tistim, ki jim določila splošnih aktov delovne organizacije niso popolnoma jasna, navajamo naslednje primere, v katerih je dovoljena raba izrednega plačanega dopusta, ki jo je sprejel centralni delavski svet rudnika na svojem 11. rednem zasedanju dne 24. junija 1965, pripada delavcem izredni plačan dopust do 7 delovnih dni v posameznem koledarskem letu samo v naslednjih primerih:

- ob sklenitvi zakonske zveze 1 dan
- ob porodu v ožji družini 1 dan
- ob strokovnem izpitu 1 dan
- ob smrti v ožji družini (mož, žena, otroci in starši upravičenca) 2 dni
- ob smrti brata, sestre, posvojenca, očima, mačehe, če niso v skupnem gospodinjstvu 1 dan
- ob priselitvi v Velenju 1 dan

Izredni plačani dopust pa se lahko odobri tudi po sklepu upravnega odbora rudnika, vendar samo na predlog vodje ekonomske enote ali vodje strokovne službe, to pa le tistemu članu kolektiva, ki rabi dopust za svojo strokovno in politično usposobitev, seveda, če je to v interesu delovne organizacije. Posebno to zadnje določilo splošnega akta pa si mnogi prosilci preveč na široko razlagajo in vlagajo prošnje za odobritev izrednega plačanega dopusta tudi zaradi drugih namenov, ki nimajo nobene zveze z delom v delovni organizaciji ali s strokovno usposobitvijo, ki bi bila organizaciji v korist.

Danes še posebno, ko izvajamo ukrepe ekonomske reforme, nikakor ne moremo iti v to, da odobravamo in plačujemo šihte, ki niso narejeni in niti upravičeni ter tudi delovna organizacija nima od takih dopustov nobenih koristi.

Mislimo, da bi naj vsak član kolektiva pokazal toliko lastne zavesti, ter v konkretnih izjemnih primerih, ko odhaja na razna tekmovanja in nastope, ki so sicer tudi družbeno koristni, izrabi svoj, z zakonom in pravilnikom odrejen letni dopust, ne pa, da neupravičeno išče pomoč pri lastni delovni organizaciji.

Bodimo torej toliko zavedni in moralno trdni ter ne zahtevajmo od družbe nekaj, kar nam ne pripada.

DELAVSKA UNIVERZA PRED NOVO SEZONO

Delavska univerza Velenje že šesto leto uspešno organizira izobraževanje odraslih v naši občini. V letošnji izobraževalni sezoni bo vložila mnogo truda v organizacijo političnega in družbeno-ekonomskega izobraževanja. Poleg politične šole bo organizirala vrsto raznih družbeno-ekonomskih seminarjev za samoupravne organe v gospodarskih organizacijah.

Programi bodo prilagojeni novim potrebam z ozirom na gospodarsko reformo. Poleg omenjenih seminarjev bo organizirala še posebni seminar o vodenju, ki je namenjen vsem starešinam, ki vodijo delo petih ali več ljudi. Ta seminar naj bi vplival na problem medsebojnih odnosov v delovnih kolektivih in ga je delavska univerza organizirala uspešno že lansko leto v nekaterih delovnik organizacijah.

V družbeno izobraževanje štejemo tudi šole za starše in šolo za življenje, ki jih je od ustanovitve do letos zelo uspešno organizirala delavska univerza. V letošnji sezoni pa je organizacija teh šol še v zraku, ker delavska univerza še ni našla plačnika za te oblike izobraževanja.

Jezikovne tečaje organizira delavska univerza v sodelovanju z Zavodom za poučevanje tujih jezikov v Celju. To je sodobni način pouka tujih jezikov z magnetofonsko metodo, ki pomaga slušatelju, da se v zelo kratkem času nauči tujega jezika. Lani so bili v delavski univerzi tečaji nemškega in angleškega jezika. Letos pa je delavska univerza razpisala natečaj za nemški, angleški, ruski in italijanski jezik. V vsako grupo se lahko vpiše največ 14 ljudi, ker iz tehničnih razlogov — (število slušalk je omejeno) — ni mogoče sprejeti v razred več slušateljev.

V kolikor bo dovolj kandidatov bo delavska univerza organizirala tudi instruktažni oddelek ekonomske srednje šole.

V okviru delavske univerze bodo tudi letos organizirani razni tečaji za usposabljanje za delovno mesto po gospodarskih organizacijah Šaleške doline.

Delavska univerza bo prispevala svoj delež tudi pri organizaciji obrambne vzgoje.

V. V.

RAZGLAS

Po 6. točki navodila o postopku z najdenimi predmeti (Uradni list FLRJ, št. 93/49) objavlja oddelek za notranje zadeve Skupščine občine Velenje, da so bili v preteklem mesecu na območju krajevnega urada Šoštanj najdeni spodaj navedeni predmeti:

- moško kolo znamke ROG-TOURING, črne barve;
- usnjena kapa motorista;
- žensko kolo znamke ROG-TOURING, črne barve;
- baretka (kapa) črna;
- usnjene rokavice in
- sveženj različnih ključev.

Prosimo lastnike izgubljenih predmetov, da jih dvignejo pri oddelku za notranje zadeve Skupščine občine Velenje v roku enega leta po objavi tega razglasa. Po navedenem roku bodo predmeti postali last splošnega ljudskega premoženja.

tribuna vaših mnenj

Res ni denarja za varstvo šoloobveznih otrok?

Vedno je tako. Dokler problem človeka ne zadene, se ga ne zave, ga ne občuti, niti ne misli na njega, čeprav ve, da obstoja.

Problem varstva otrok, ki hodijo v šolo ni zadel samo mene, ampak je zadel marsikatero mater v Velenju, ki hodi v službo in nima kam dati otrok.

Kam s šoloobveznimi otroci? Rešitev je pionirski klub, ki je vsekakor primeren, da otrok prebije del dneva. Toda, velenjski pionirski klub so ukinili, ni denarja za vzgojiteljico! Tako so mi povedali.

Velenje je prelepo, mlado mesto v razvoju. Ali res ni denarja za mlade Velenjčane, ki so naš up in nada? Postavljam vprašanje kaj delajo društva prijateljev mladine, društvo za aktivnost žena, SZDL in drugi? Ta problem bi morali v Velenju že zdavnaj rešiti. Saj je vendar skrb za mlade prva skrb socialistične družbe, torej nas posameznikov in kolektivov.

Upam, da kolektivi v katerih delamo in organizacije katerih člani smo, ne bodo pustili, da bi bil problem denar za vzgojiteljico v pionirskem klubu. Prepričana sem, da se bo našla še ustreznejša rešitev varstva otrok, ki hodijo v šolo, saj smo prizadeti starši pripravljeni tudi plačati.

Prosim za čimprejšnjo javno razpravo in rešitev omenjenega problema.

Alenka Jakopič, Velenje

Pripis uredništva: Predstavnik DPD »Svobode« Velenje nam je povedal, da so med počitnicami zaprli pionirski klub, ker je dala vzgojiteljica odpoved in ker so smatrali, da v tem času pionirski klub ne bo obiskan. Vendar stoji upravni odbor »Svobode« na stališču, da pionirski klub ponovno v najkrajšem času odprejo. Upajo, da bodo odobrena sredstva iz občinskega proračuna za klubsko dejavnost v celoti dobili, ker bi v nasprotnem primeru bilo otežkočeno delo pionirskega kluba.

Nesramnost in še kaj

Pismo neznane bralke pod naslovom »Nesramnost in še kaj« ne moremo objaviti, ker ni podpisano. Če želi, da ga prihodnjič objavimo, jo prosimo, da nam sporoči njen polni naslov. Na njeno željo pisma ne bomo podpisali z imenom in priimkom.

Ker dobimo mnogo anonimnih pisem naših bralcev za rubriko »Tribuna vaših mnenj«, obveščamo vse, ki želijo, da objavimo njihova pisma, naj jih podpišejo s polnim naslovom. V nasprotnem primeru bodo vsa nepodpisana pisma romala v urednikov koš.

Uredništvo ŠR

KAJ DELA ŠOLA

Dne 21. avgusta letos sva bila z možem v kinu na zadnji večerni predstavi. Prikazovali so film »Dekle v izložbi«. Vrsto pred nama sta sedela starša z dvema otrokoma. Dekle je bilo staro okoli 17 let, fantek pa ni imel več kot 6 let. Otrok sigurno ni razumel filma, vendar je dovolj, da je videl zanj neprimerne prizore. Gotovo je kasneje začel razmišljati o njemu še neznanih stvareh in se začel, o tem kar je videl na platnu, pogovarjati s svojimi vrstniki. Takšnih primerov, ko vodijo starši nedorasle otroke v kino bi lahko naštela še več.

Zakaj pustijo otroke s starši sploh v kino, če filmi niso primerni zanje? Res je, da dobi uprava kina s prodajo vstopnic nekaj več denarja, vendar smo za vzgojo naših otrok vsi odgovorni. Če starši sami ne znajo preceniti kaj je za otroke primerno in kaj ne, bi morala posredovati šola in prepovedati učencem obisk za mladino neprimernih predstav.

E. K. Velenje

France Avčin: KJER TIŠINA ŠEPETA

Avčinova knjiga »Kjer tišina šepeta«, ki je izšla konec januarja 1965 z letnico 1964, je naletela pri naših bralcih na izredno močan odmev, saj je bila v dobrem mesecu v celóti razprodana. Dopolnjeni ponatis iste knjige je pravkar na knjižnem trgu. Ugodno jo je ocenila tudi kritika v dnevnem časopisju, predvsem pa jo je z odprtim srcem sprejela širša planinska javnost, o čemer priča med drugimi tudi več prisrčnih pisem, ki jih je prejelo uredništvo Planinskega vestnika. Za planinsko javnost in za vse, ki v planinstvu vidijo pomembno dejavnost za telesno in duhovno krepitev in osvežitev človeka, pa je bilo posebej značilno priznanje, ki ga je dobil avtor France Avčin s tem, da ga je Mladinska knjiga nagradila z Levstikovo nagrado. Z njo je njegovemu delu največja slovenska založniška hiša prisodila širši in globlji pomen in posredno potrdila tudi kulturni pomen planinstva ter vzgojno vrednost planinske kulturne tvornosti, če ta sledi svojim domoljubnim in narodnoobrambnim izročilom. Knjiga Franceta Avčina »Kjer tišina šepeta« po svoji snovi in obdelavi, po ljubezni do gora in naše zemlje sploh, vzgojno izredno pozitivno vpliva na mlado generacijo. Dasi je knjiga planinsko potopisna in ne sodi med čisto beletristiko, ima polno mest, ki kažejo pisateljevo sposobnost nazornega umetniškega oblikovanja. Opisi lepot slovenske pokrajine, ki jih je avtor doživljal tudi kot partizan med vojno, sodijo med najlepša pričevanja o slovenski zemlji in znova približujejo človeku čistost narave.

Knjiga vezana s plastificiranimi platnicami ima 310 strani in stane 1950 din. Priporočamo jo starim in mladim, predvsem pa ljubiteljem gora in narave.

nove knjige na knjižnem trgu

Knjižna zbirka: STO ROMANOV

Sporočamo vsem ljubiteljem svetovne književnosti, da bodo v kratkem začele izhajati v zbirki »Sto romanov« knjige II. letnika. V njem bo izšlo 10 romanov v 14 knjigah, in sicer:

- Oscar Wilde: SLIKA DORIANA GRAYA
- Virginia Woolf: GOSPA DALLOWAY
- Lev N. Tolstoj: VSTAJENJE — v dveh knjigah
- Albert Camus: KUGA — TUJEC
- Jack London: MARTIN EDEN
- Stendhal: RDEČE IN ČRNO — v dveh knjigah
- Ivan Bunin: GOSPOD IZ SAN FRANCISCA
- Honoré de Balzac: IZGUBLJENE ILUZIJE — v dveh knjigah
- James Joyce: PORTRET MLADEGA MOŽA
- Fjodor M. Dostojevski: IZPOVED MLADEGA ČLOVEKA — v dveh knjigah

Vsaka knjiga bo veljala naročnika samo 750 dinarjev, naročnina za vseh 14 knjig je 10.500 din. V prodaji bo stala posamezna knjiga 950 din. Naročila za II. letnik »Sto romanov« sprejema Mladinska knjiga Velenje. Prospekte z obširnim programom, tudi za naslednja leta, dobite v poslovalnici MK Velenje.

Rosenstein

DPD SVOBODA ŠOŠTANJ ZA OBČINSKI PRAZNIK

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Šoštanj dokaj agilno razvija svojo društveno dejavnost pod skrbnim vodstvom predsednika tovariša Martina Primožiča. V počastitev občinskega praznika in 20. obletnice osvoboditve se društvo »Svoboda« pripravlja, da bo sodelovalo prav z vsemi svojimi sekcijami.

Za začetek bo v soboto, 2. oktobra ob 18. uri v glasbeni šoli Šoštanj otvoritev slikarske razstave Mire Pregelj, ob 19. uri pa v Napotnikovi galeriji otvoritev razstave originalnih japonskih barvnih lesorezov.

Med tednom od 3. do 10. oktobra bo nastopila z igro tudi dramska sekcija. Godba na pihala »Zarja« bo priredila na vrtu hotela »Kajuhov dom« promenadni koncert, orkester »Elektra« in pevski oktet pa bosta nastopila s celovečernim programom v domu Svobode. V kolikor bo društvo uspelo zbrati potrebna finančna sredstva, bo na centralni proslavi v Šoštanju nastopil tudi invalidski pevski zbor iz Ljubljane pod vodstvom Radovana Gobca.

V. K.

Janusz Bersz v delavskem klubu

V RAZSTAVNEM PROSTORU DELAVSKEGA KLUBA JE ODPRTA RAZSTAVA JANUSZA BERSZA IZ POLJSKE. TO JE ŽE 61. REDNA SLIKARSKA RAZSTAVA V VELENJSKEM DELAVSKEM KLUBU IN BO ODPRTA DO 1. OKTOBRA.

Poljak Janusz Bersz, rojen 1925. leta v Poznanju, je po svoji umetniški ustvarjalnosti raznolik umetnik. Je slikar, grafik in keramik. Čeprav mlad, je študije končal že leta 1950. Študiral je na Ecole Nationale des Beaux Arts v Parizu v ateljeju prof. Souverbieja in na likovni akademiji v Poznanju pri prof. Wasilkowskemu.

Že več let redno razstavlja doma in v tujini. Individualne razstave je imel v Poznanju, Varšavi in Sopotu. Svoja dela pa je razstavljal tudi na mednarodni keramični razstavi v Pragi.

Njegova umetniška dela so v zbirkah Narodnega muzeja v Poznanju, Koszalinu in v privatnih zbirkah v Poljski, ZDA, Angliji, Franciji, Švedski, Zahodni Nemčiji, Finski, Madžarski, ZSSR, Češkoslovaški in v Jugoslaviji.

RAZGLEDNICE VELENJA

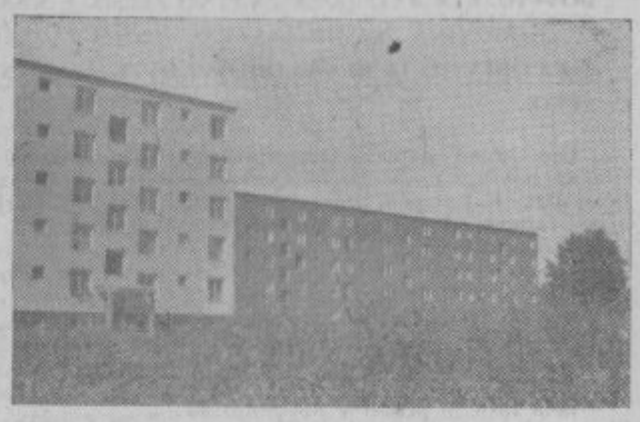

TOKRAT SMO SLIKALI VELENJE Z DRUGEGA ZORNEGA KOTA. TAKŠNIH RAZGLEDNIC NISMO NAVAJENI, KER JIH NIKJER NE PRODAJAJO. — PRVA RAZGLEDNICA: NEOSVOJENA GORA, V OZADJU VELENJE. — DRUGA RAZGLEDICA: NOVA BLOKA NA PRESERNOVI CESTI, V OSPREDJU (IN OKOLI BLOKOV) VISOKA PLEVEL. — TRETJA RAZGLEDNICA: SMETIŠČE PRED NOVIMA BLOKOMA NA PRESERNOVI. — ČETRTA RAZGLEDNICA: NEKDAJ ŠOLA, DANES BOLJE, DA STAVBE NE BI BILO. — PETA RAZGLEDNICA: SMRDLJIVA MLAKA, DESET KORAKOV V OZADJU UPRAVNO IN POSLOVNO POSLOPJE NEKE GOSPODARSKE ORGANIZACIJE.

DELAVSKA UNIVERZA
VELENJE

Sporazumno s Ekonomsko šolo Celje nameravamo v šolskem letu 1965/66 odpreti instruktažni oddelek ekonomske srednje šole.

Sprejemni pogoji so:

a) uspešno dovršena osemrazredna osnovna šola oziroma nižja gimnazija,

b) starost nad 20 let,

c) zaposlitev v stroki, za katero izobražuje šola.

Če bo prijavljenih dovolj kandidatov, bo začetek pouka v začetku oktobra.

Prijave sprejemamo vsak delovni dan od 8. do 12. ure v upravnih prostorih Delavske univerze Velenje, Titov trg št. 2, do 30. septembra 1965, kjer bodo interesenti dobili tudi ostala pojasnila.

Uprava

IZ ZGODOVINE RUDARSTVA

PRIČUJOČI ČLANEK O ZGODOVINI SLOVENSKEGA RUDARSTVA JE DEL RAZPRAVE Z NASLOVOM »RAZVOJ INDUSTRIJE V SLOVENIJI MED OBEMA VOJNAMA«, KI GA JE AVTOR, DR. JOŽE ŠORN OBJAVIL V »KRONIKI« VII/1, 1959, ČASOPISU ZA SLOVENSKO KRAJEVNO ZGODOVINO. KER RAZPRAVA ZNATNO PRESEGA NAŠE STALNE RUBRIKE — ZGODOVINA PREMOGARSTVA —, SMO Z AVTORJEVIM PRISTANKOM OBJAVILI LE NEKAJ ODLOMKOV, KI SE NANAŠAJO NA RUDARSTVO.

Eno izmed najvažnejših vprašanj naše novejše gospodarske zgodovine se glasi: Kaj pomeni prevrat leta 1918 za razmah slovenskih gospodarskih sil? Jasno je, da se bodo zgodovinarji še često vračali k prevratu kot izhodišču za študij dobe, ki se more imenovati »klasična doba slovenskega kapitalizma«; zaključuje jo poraz in okupacija kraljevine Jugoslavije v aprilu 1941.

Leta 1918 je prešlo v Slovenijo 28 rudnikov, le dva sta bila čisto na novo odprta po prevratu: prvi leta 1920, drugi leta 1928. Nekateri izmed njih so včasih prenehali z delom; ob ponovnem obratovanju jih ne registriram kot »nove« rudnike, pač pa kot »stare« obrate.

V naših 30 rudnikih so znašale skupne osnovne glavnice leta 1939 približno 250 milijonov dinarjev. Od njih je pripadalo:

francoskemu kapitalu približno 42,700.000 din ali 28 %, angleškemu kapitalu približno 36,000.000 din ali 24 %, švicarskemu kapitalu približno 30,000.000 din ali 20 %, jugoslovanskemu kapitalu približno 26,200.000 din ali 17 %, avstrijskemu kapitalu približno 15,500.000 din ali 11 %.

Opozorim naj na to, da kljub dogodkom v letu 1939 in prej (Anschluss, okupacija ČSR, začetek druge svetovne vojne) ločim med nemškim, avstrijskim in češkoslovaškim kapitalom in tretiram vse tako, kot da bi bila dočela mirna doba.

Kratki podatki o 5 najmočnejših rudarskih podjetjih so sledeči: Absolutno je dominirala Trboveljska premogokopna družba d. d. v Ljubljani, ustanovljena leta 1872 na Dunaju. Po prevratu je imela osnovno glavnico 12,000.000 din, okoli 7200 delavcev in 120 nameščencev ter 6600 KM energije, leta 1940 pa že osnovno glavnico 100,000.000 din, zaposlovala je 5300 delavcev, 280 nameščencev ter 63 tisoč KM energije; bila je lastnik 1060 ha velikega gozda.

Od 1,000.000 delnic po 100 din je bilo v francoskih rokah okoli 350.000 delnic, Švicarji so imeli približno 300.000 delnic, Avstrijci okoli 200.000 delnic, Jugoslovani so bili na zadnjem mestu z nekako 150.000 delnicami.

V najbolj konjukturnem letu 1929 je odpadlo na TPD več kot 43 % skupne jugoslovanske proizvodnje premoga; v krizi leta 1933 je njej pripadalo le še 28,5 % proizvodnje premoga v državi. Stanje se je le počasi popravljalo, kajti leta 1939 so njeni delavci nakopali komaj 31 % surovine.

Drugo najmočnejše podjetje je bil Rudnik svinca v Mežici s topilnico. Podjetje je pripadalo družbi The Central European Mines Limited London. Tik pred okupacijo so bile vredne nepremičnine in stroji okoli 30 milijonov dinarjev; zaposlenih je bilo okoli 1000 delavcev, 80 nameščencev in 5700 KM.

Tretji po važnosti in moči je bil državni premogovnik Velenje. Ko je bil po prevratu podržavljen, je zaposloval 700 delavcev, 9 nameščencev in imel 1100 KM. Osnovna glavnica je znašala leta 1939 2,000.000 din; prav tedaj je delalo 400 delavcev, zmogljivost strojev je znašala preko 1200 KM.

Četrto mesto je pripadalo Šentjanškemu premogovniku Andreja Jakila. Ob prevratu je znašala osnovna glavnica 1,000.000 din, pred okupacijo pa 3,000.000 din. Število delavcev se je gibalo ves čas okoli 250; znatneje so narasle le moči strojev, in sicer od 330 KM na 1800 KM.

Peto mesto je zasedel državni premogovnik Zabukovca nad Laškim. S podjetniškim kapitalom 1,000.000 din je pričel rudnik ponovno obratovati po prevratu; takrat in pozneje je imel okoli 300 delavcev in 1000 KM.

Dokler je obstajalo avstro-ogrsko cesarstvo, se je razvijala »slovenska« industrija bolj počasi, ker so bili nekateri predeli te monarhije industrijsko tako razviti, da so dušili razmah obratov na naših tleh. Zato je bila Slovenija vsa desetletja pred prevratom bolj na dnu industrializacijske lestvice. Razpad velike države in prevrat konec leta 1918 je položaj bistveno spremenil: Slovenija se je tako rekoč preko noči povzpela na vrh lestvice in slovela kot ena izmed industrijsko najbolj razvitih ozemelj kraljevine Jugoslavije. Dalje je prevrat — gledan v luči gospodarske zgodovine — pomemben za nas zlasti v treh ozirih: 1. zaradi vznika povsem novega jugoslovanskega tržišča, ki je bilo precej »prazno«, so se dokaj hitro sprostile še tiste industrijske in finančne sile, ki so bile do takrat latentne, skrite; 2. zaradi popolne ali delne »nacionalizacije« tiste industrije, ki je bila pred prevratom last neslovenskega kapitala, ter z zgraditvijo izključno domače industrije se je razmerje sil obrnilo v prid domačega kapitala in mu omogočilo še večji razmah; 3. zaradi teh dveh momentov se je — kot njuna posledica — pričela hitreje razvijati koncentracija domačega kapitala in kapitalizma po eni strani, po drugi strani pa pospešeno množiti delavske vrste in rasti njihova razredna zavest, saj je prišla tik pred drugo svetovno vojno 1 tovarna na okoli 2390 Slovencev.

Velenje so obiskali godbeniki iz Segrabna pri Leobnu. Bili so gostje rudarske godbe. V kulturnem domu so priredili koncert.

LUČKE NIMAM

Odevala nas je sinjina neba in južno sonce in rezki kriki galebov. Krožili so okoli nas, nas radovedno opazovali in se v strmih krogih spuščali k ostankom, ki so jih darovale človeške roke. Ne vem, koliko časa je naša skupina ogledovala čudovito igro morja.

Ladijska sirena je zateglo vriskala. Bili smo v Malem Lošinju. Najraje bi kar vsi poskakali na trda tla, čeprav utrujeni od dolge poti do naših novih domov. Sedemdeset otrok se nas je oklepalo. Prišli smo. In nismo še dobro prespali noči, že je bilo na vseh oknih polno glavic. Te je morje ... in palme ... in grozdje ... in in ... Sonce je peklo in njegovi vročini se je upirala le prodajalka z ledenimi lučkami. Lučke, tovariš, lučke! Črnopolto dekle je hitelo dajati vabljive slaščice in otroci so nasmejanih obrazov tajali sladoled.

Le nekaj jih je nemirno čakalo, da odidemo na plažo. Bili so Marjan, Peter in Franček. Na morje so prišli le s kosom kruha. Ožaloščeni so postajali in zdelo se je, kot da bi hoteli čimprej od mesta, kjer prodaja dekle tako zapeljive lučke.

Prispeli smo na obalo Sončni zaliv. Kdo bi zdržal dalje. Še malo in sto rok je razmaknilo toplo vodo. Kriki otrok so se spajali s kriki galebov, ki so krožili visoko nad nami. Pogled je bil uprt v iskreče se gladine, ki jih ni konca.

Otroci so si zopet zaželeli lučk. »Tudi jaz bi lučko!« de Franček. »In jaz tudi!« doda Marjan. Otroci so ju obstopali in ogledovali. Na njunih telesih so bile sešite klotaste kopalke. Frančkovo telo nežno kot mleko, pa je pokrivala obrabljena srajčka. »Saj ta dva jih res nista jedla! Nimata denarja! Nimata staršev! Kupili jima bomo lučke.«

Sonce se je umilo v morju in rahel veter je zavel. Oblekli smo se in odšli. Zlahtna eterična olja so opojala večerni zrak in sivi zidovi starega mesta so se porajali pred nami kot v pravljici. Oko, željno lepote, je komaj pilo prelest, ki se je pomešana z eksotičnim zelenjem morjem in mestom, spajala v biser.

Tovarišice so opozorile otroke, da se hitro preoblečejo in pridejo večerjat. Vse sobe so se hitro odzvale. Le tiste, kjer sta bila Marjanček in Franček, še ni bilo. Šli smo jih iskat. In glej ga, šmenta! Skupina dečkov je obkrožila oba. Branko, najstarejši, je zbiral denar. »Zakaj to?« »Nimata niti dinarja!« Radi bi jima zbrali vsaj za nekaj lučk. Franček ni niti doumel denarja, saj ga ni nikoli ni imel. Gledal me je sveto in preplašeno, kot bi bil on kriv. »Vsak pet sto dinarjev imata, tovariš.« Marjan se je veselo nasmihal. Tiho sem se odmaknil in odšel. Ko smo bili zvečer na rivi, so zbrali lučko za tretjega, Petra. Ljudje so jih radovedno opazovali. Niso niti slutili otrokove dobrote.

Še pred nočjo smo se vračali in govorili smo o dobrih, sebičnih, poštenih in pokvarjenih. Pohvalili smo dejanje, ki je bilo izvršeno v plemeniti otroški vnemi.

Domislil sem se sestavka o rdečem jabolku, ki sem ga pred leti bral v Pionirju. Primerjal sem ga z našimi otroki. Kak velik socialni premik. Saj ga med sedemdesetimi skoraj ni bilo, ki bi svoje dobrote skrival le zase.

Takih primerov bi moralo biti več. Z njimi bi bilo več novih ljudi z novim posluhom za svojega bližnjega!

Težko smo se poslovili tisto jutro. Zopet sirena, ki poje otožno. Še ostali teden, dva. Galebi so obkrožili ladjo in njihovi zategli kriki so poslovilna pesem.

Zbogom, morje, zbogom. Vlak je drvel domačemu kraju naspro. Bili smo tihi in zamišljeni. Med nami je bil najmlajši Marjanček. »Tovarišica, zdaj pa res gremo domov.«

Že v Šmartnem ob Paki je izstopila skupina. Zdenka je bila vedno tak miren otrok. Stisnili smo ji roko. Po licih so se ji udrle solze. Mati jo je dvignila v naročje in že je izginila v gneči.

Saj je bilo tudi to letovanje za nas podobno vsem drugim. Ne! Bogatejše je bilo, bolj popolno. In vse bi bilo, da ni bilo Frančka, Petra in Marjančka.

Naj pomagajo otroci otrokom, **bodo tudi odrasli odraslim.**

Dobrna — dnevni kop (iz arhiva premogarskega muzeja Velenje)

NOVA KNJIGA
OD VSTAJE DO ZMAGE

Združenje borcev NOV občine Velenje bo izdalo knjigo »Od vstaje do zmage«, ki opisuje dogodke in zgodovino Šaleške doline ter območje Šmartnega ob Paki.

V njej je opisano predvojno revolucionarno gibanje, začetek vstaje, obdobje 1941—1945 in podpis kapitulacije oboroženih sil za jugovzhodno Evropo v Topolšici.

Gradivo, ki ga je zbralo Združenje borcev NOV občine Velenje, sta pripravila in uredila domačina Milan Ževart in Stane Terčak. Knjiga bo izšla pri založbi »Obzorje« Maribor ob koncu tega leta.

Knjiga je posvečena vsem, ki so na tem prelepem koščku naše slovenske zemlje kljubovali okupatorjevemu terorju in dali svoja dragocena življenja za našo lepšo in srečnejšo bodočnost.

Za knjigo, ki bo izdana, je bilo vloženega mnogo truda in sredstev, saj je bilo potrebno več let intenzivno zbirati in preverjati zgodovinsko gradivo.

Odkupna cena knjige pri založbi je dejansko 2.500 din, prodajna pa 1.500 dinarjev s ciljem, da bo knjiga lažje dostopna širšemu krogu občanov. Prodajna cena je lahko nižja zaradi uvidevnosti občinske skupščine, ki bo krila razliko v ceni.

Združenje borcev NOV občine Velenje že sprejema prednaročnike za knjigo, ki bo izšla konec leta. Če se želite naročiti na knjigo velja, da izrežete spodnjo naročilnico in jo skupno z zneskom 500 din pošljete na naslov:
ZB NOV občine Velenje — knjiga »Od vstaje do zmage« — računska knjižica 603-16-638-206.

NAROČILNICA

Podpisani .....

naročam-o ..... komadov knjig-e

OD VSTAJE DO ZMAGE

po ceni 1.500 din za izvod.

Gornji znesek bom v celoti ali v obrokih vplačal s tem, da bom prvi obrok 500 din poravnal v gotovini, ostanek pa v dveh mesecih od dneva naročila Združenju borcev NOV občine Velenje.

.....
(podpis)

DELAVSKA UNIVERZA VELENJE

RAZPIS

Vpisujemo v

- začetni tečaj angleškega jezika,
- začetni in nadaljevalni tečaj nemškega jezika,
- začetni tečaj ruskega jezika in
- začetni tečaj italijanskega jezika.

Prijave za te magnetofonske intenzivne tečaje tujih jezikov, ki jih organiziramo v sodelovanju s Centrom za poučevanje tujih jezikov Celje, sprejemamo do 25. septembra 1965 vsak delovni dan od 8. do 12. ure v upravnih prostorih Delavske univerze Velenje, Titov trg št. 2.

Ostala pojasnila dajemo ob vpisu.

UPRAVA DU

Dopisujte v naše glasilo!

KINO

KINO »SVOBODA« VELENJE

Dne 25. in 26. septembra
»VESELI KLUB MLADIH«
ameriški barvni CS film

Dne 28. in 29. septembra
»REVOLVERAŠ IZ ARIZONE«
češki barvni CS film

Dne 30. septembra in 1 oktobra
»POLETJE Z MONIKO«
švedski film

Dne 2. in 3. oktobra
»5 TEDNOV V BALONU«
ameriški barvni CS film

Dne 5. in 6. oktobra
»JULES IN JIM«
francoski film

Dne 7. in 8. oktobra
»VINETOU IN LOVEC NA MEDVEDE«
jugosl.-nemški film

FILMSKO GLEDALIŠČE VELENJE

Dne 27. septembra
»REVOLVERAŠ IZ ARIZONE«
češki barvni CS film

Dne 4. oktobra
»TUDOR«
romunski CS film

DRŽAVNO PRVENSTVO V KOTALKANJU

Velenjčani ponovili uspeh

Pred dnevi je bilo v Ljubljani državno prvenstvo kotalkarjev, katerega so se poleg ljubljanske Olimpije in Mladosti iz Zagreba, udeležili tudi tekmovalci »Partizana-Rudarja« iz Velenja.

Duška Fišer in Franci Blatnik sprejemata diplomi za osvojeno republiško prvenstvo 1965

Velenjčani so v Ljubljani ponovili svoj uspeh iz republiškega prvenstva, saj so osvojili tri prva mesta — Osolnik Bojan pri mladincih, Blatnik Franci pri članih in članski par Duška Fišer-Franci Blatnik.

14-letni Blatnik si je z osvojitvijo prvenstva v članski konkurenci pridobil pravico nastopati v bodoče v mednarodnem razredu. K uspehu mu iskreno čestitamo in želimo kar največ uspehov v borbi z najboljšimi moškimi solisti.

Pri mladinskih parih pa so dosegli 2. in 3. mesto.

Rezultati — mladinci: 1. Osolnik (Velenje) 88,6, 2. Brajša (Mladost) 82,2, 3. Švejger (Olimpija) 81,1; **mladinke:** 1. Divjak 99,4, 2. Glažar 98,9, 3. Bricelj (vse Olimpija) 97,5; **članice:** 1. Možina 133,1, 2. Šenk (obe O) 133,5; **člani:** Blatnik (V) 131,0, 2. Koreničč (V) 124,5, 3. Šprager (O) 115,3; **članice — mednarodni razred:** 1. Derenda 195,9, 2. Savnik (obe O) 192,4, 3. Kristan (Ml) 190,5; **mladinski pari:** Šenk-Šprager (O) 9,4, 2. Dermol-Korenič (V) 9,3, 3. Vivod-Jurčič (V) 9,1; **članski par:** Fišer-Blatnik (V) 10,5; **mednarodna para:** 1. Derenda-Klemenc 33,4, 2. Dolenc-Šketa (oba O) 32,6.

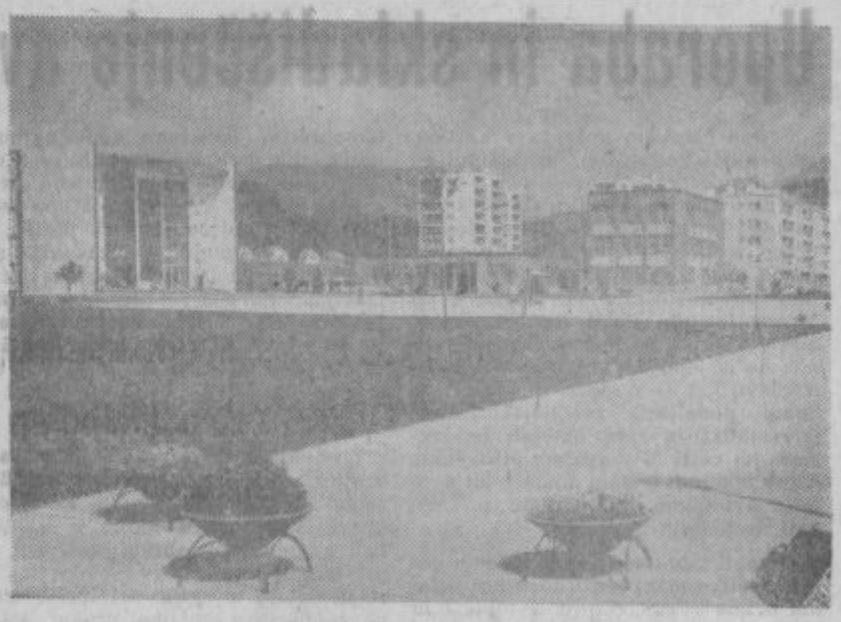

ROKOMET

Rokometaši v Štajerski zoni

Te dni se je pričelo tekmovanje rokometašev v Štajerski zoni, kjer nastopata RK »Partizan« Šoštanj in RK »Partizan-Rudar« Velenje.

FUŽINAR : ŠOŠTANJ 12:24 (4:11)

V prvem kolu so rokometaši iz Šoštanja gostovali v Ravnah na Koroškem kjer so brez težav premagali domačega Fužinarja.

Gole za Šoštanj so dosegli: Kac II 5, Bubik 5, Kac I 4, Hajsek 4, Fijavž, Pejovnik in Špenda po 2.

GRIŽE : VELENJE 20:17

Velenjčani pa so se v Grižah pomerili s tamkajšnjimi rokometaši. Po veliki borbi in enakopravni igri je domačinom uspelo s tesnim rezultatom premagati borbene Velenjčane.

KOŠARKA - SLOVENSKA LIGA

Elektra: Svoboda 58:49 (25:24)

V nadaljevanju prvenstva SKL so šoštanjski košarkarji v 13. kolu gostovali v Ljubljani in izgubili srečanje z ekipo ASK »Tivoli« z rezultatom 90:68 (38:33).

V 14. kolu pa so Šoštanjčani na domačem igrišču pred 300 gledalci premagali ljubljansko »Svobodo«. Pred srečanjem so se košarkarji »Elektre« poslovili od svojih igralcev Kaca in Zakeršnika, ki sta topot igrala zadnjo tekmo pred odhodom v JLA.

Obe ekipi sta prikazali slabo košarko. V zadnjih minutah igre so domačini prevzeli pobudo na igrišču in z nekaj zaporednimi zadetki priborili zasluženo zmago.

Koše za »Elektro« so dosegli: Natek in Zupančič 13, Lukman 14, Škerjanc 9, Kac 4, Naraločnik in Jerič po 2.

Ostale tekme 14. kola:

SORA : JESENICE 68:71 (28:34)
BRANIK : DOMŽALE 86:48 (45:19)

Lestvica:

Maribor	13	12	1	992:774	24
Branik	14	12	2	905:724	24
Jesenice	14	10	4	978:945	20
Elektra	14	7	7	863:900	14
ASK Tivoli	13	6	7	990:919	12
Šora	14	6	8	806:754	12
Svoboda	14	6	8	746:751	12
Ljubljana	13	6	7	779:819	12
Ilirija	13	2	11	720:850	4
Domžale	14	2	12	747:890	4

SPREJEM ZA VELENJSKE KOTALKARJE

Predsednik Občinske zveze za telesno kulturo Velenje tovariš Edvard Centrih, je sprejel udeležence državnega prvenstva v kotalkanju. Ob tej priliki je čestital mladim kotalkarjem k doseženim uspehom in jim podelil knjižne nagrade ter izrazil željo, da bi tudi v bodoče kot doslej dostojno zastopali Velenje na tovrstnih tekmovanjih kakor tudi v mednarodnem merilu.

V imenu kotalkarjev se je sprejemu zahvalil predsednik kotalkarskega kluba tovariš Hinko Dermol.

MALI OGLASI

Ženska štiridesetih let išče neopremljeno sobo v Velenju. V dopoldanskem času lahko pomaga v gospodinjstvu. — Veronik Romana, Mizarstvo, Velenje.

NOGOMET

Rudar je dobro začel

Nogometaši »Rudarja«, ki so se letos ponovno uvrstili v slovensko nogometno ligo, so v prvih dveh kolih prijetno presenetili ljubitelje nogometa z dvema zmagama na domačem igrišču.

I. kolo

RUDAR : BRANIK 3:1 (1:1)

Že v prvem srečanju je Rudar osvojil 2 točki proti Braniku iz Maribora. Gostje so veljali za favorite in pričakovati je bilo borbo domačega moštva za kar najbolj častn rezultat. Dogodki na igrišču pa so pokazali, da so velenjčani bolje fizično pripravljeni saj so v zadnjih minutah igre povsem nadigrali Mariborčane in v tem delu dosegli dva gola.

Gole za Rudarja sta dosegla Petek 1 in Bizjak 2. Dobro igro pa so pokazali Koren, Vladisavljević, Bizjak in Kujan; ti imajo tudi največ zaslug za zmago.

Ostali rezultati I. kola:

LJUBLJANA : KLADIVAR 2:1 (1:0)
RUDAR (T) : ŽELEZNIČAR 4:0 (2:0)
MURA : ALUMINIJ 3:3 (0:1)
TRIGLAV : KOPER 4:2 (2:0)
CELJE : NOVA GORICA 1:0 (0:0)

II. kolo

RUDAR : KOPER 2:0 (1:0)

V II. kolu je Rudar sprejel v goste enajstorico iz Kopra. Gostje niso bili kos razigranim domačinom, ki so prikazali izredno dobro igro predvsem v drugem polčasu, ko so bili popolni gospodarji na igrišču. Žal to premoč niso mogli izraziti v golih, za kar so imeli številne priložnosti, vendar jim je v zaključnih akcijah nasprotnikova obramba to onemogočila.

Gole sta dosegla Vodeb in Kuret. Za zmago domačega moštva so zaslužni vsi igralci saj so igrali zelo dobro in požrtvovalno. Posebno pa se je to pot izkazal vratar Dević, ki je nekajkrat odlično posredoval in s tem preprečil zadetek gostov.

Za barve Rudarja so nastopili: Dević, Tomšič, Rednak, Gojević, Koren, Vladisavljević, Petek, Kuret, Topčič, Kujan, Bizjak, Vodeb.

Pred tekmo so se domači nogometaši poslovili od igralca Petka, ki odhaja v JLA.

Rezultati II. kola:

BRANIK : NOVA GORICA 7:4 (7:1)
TRIGLAV : KLADIVAR 1:1 (1:0)
LJUBLJANA : ŽELEZNIČAR 1:0 (1:0)
MURA : RUDAR (T) 2:2 (1:0)
CELJE : ALUMINIJ 3:1 (2:0)
RUDAR (V) : KOPER 2:0 (1:0)

Lestvica po drugem kolu:

Rudar (V)	2	2	0	0	5:1	4
Celje	2	2	0	0	4:1	4
Ljubljana	2	2	0	0	3:1	4
Rudar (T)	2	1	1	0	6:2	3
Triglav	2	1	1	0	5:3	3
Branik	2	1	0	1	8:7	2
Mura	2	0	2	0	5:5	2
Kladivar	2	0	1	1	2:3	1
Aluminij	2	0	1	1	4:6	1
Nova Gorica	2	0	0	2	4:8	0
Koper	2	0	0	2	2:6	0
Železničar	2	0	0	2	0:5	0

šport šport šport šport

NESREČNA PORAZA ŠOŠTANJA

V prvih dveh kolih prvenstva II. slovenske lige — vzhod so šoštanjski nogometaši nesrečno izgubili dve srečanji v gosteh.

V prvem kolu so se pomerili v Lendavi s tamkajšnjo enajstorico »Nafte« in izgubili srečanje z rezultatom 1:0. Šoštanjčani so imeli odlično priložnost, da osvojijo vsaj eno točko, vendar 11-metrovke niso uspeli realizirati.

V drugem kolu pa so igrali v Murski Soboti proti ekipi »Grafičarja«. Šoštanjčani so bili sicer tehnično boljše moštvo, vendar so klonili proti borbenejši domači enajstorici z rezultatom 2:1. Častni gol je dosegel Erhart.

Rezultati drugega kola:

GRAFIČAR : ŠOŠTANJ 2:1 (1:0)
SLOV. KONJICE : MELNIK 0:1 (0:0)
DRAVA : KOVINAR 3:2 (1:0)
FUŽINAR — OJSTRICA 5:2 (1:0)
NAFTA — PAPIRNIČAR 3:0 (2:0)

Lestvica po II. kolu:

Grafičar	2	2	0	0	6:2	4
Nafta	2	2	0	0	4:0	4
Mejnik	2	2	0	0	3:1	4
Fužinar	2	1	1	0	8:5	3
Drava	2	1	0	1	4:4	2
Papirničar	2	1	0	1	3:5	2
Kovinar	2	0	1	1	5:6	1
Olimp	1	0	0	1	2:3	0
Šoštanj	2	0	0	2	1:3	0
Ojstrica	1	0	0	1	2:5	0
Partizan	2	0	-0	2	1:5	0

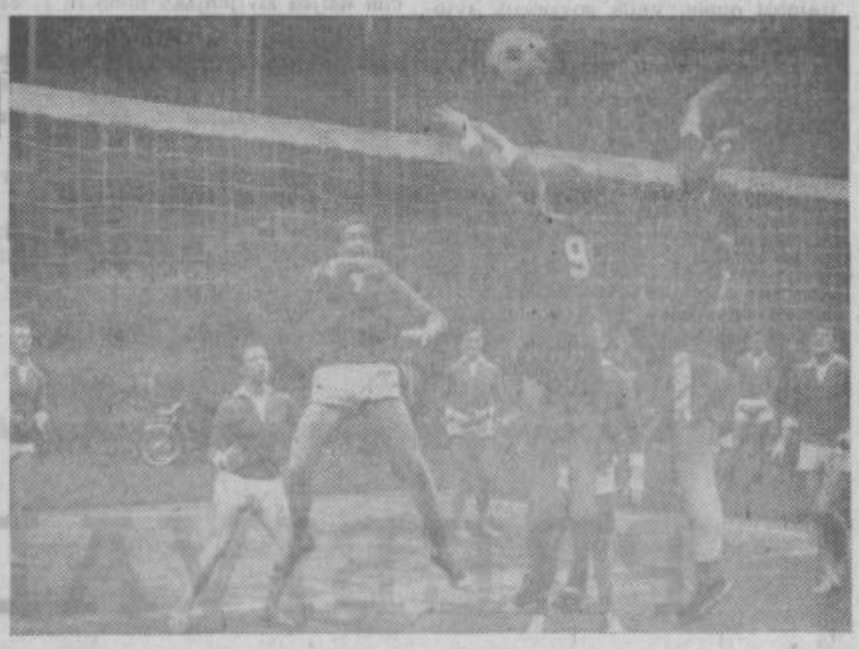

Prizor s tekme Topolšica : Impol (Slovenska Bistrica) 3:1

ODBOJKA

TOPOLŠČANI ZMAGUJEJO

Odbojkarji iz Topolšice, ki so v spomladanskem delu prvenstva mariborsko-celjske lige zavzeli drugo mesto, so v nadaljevanju odlično startali.

V 6. kolu so na domačem igrišču premagali ekipo »Severa« iz Sladkega vrha z rezultatom 3:0 (15:9, 15:8, 15:7).

V 7. kolu pa so sprejeli v goste odbojkarje »Impola« iz Slovenske Bistrice in jih premagali prav tako z rezultatom 3:0 (15:13, 15:7, 15:3). Do konca prvenstva igrajo še tri tekme, od katerih bo najzanimivejša z ekipo »Elektromontaža« iz Maribora. Tekma bo 26. septembra dopoldan v Topolšici in bo odločala o prvaku lige.

V prvem kolu prvenstva celjske nogometne podzveze I. razred so nogometaši iz Šmartnega ob Paki v Vojniku izgubili srečanje z domačo enajstorico z rezultatom 3:1 (0:0).

V tekmovanju II. razreda CNP pa je NK Šalek na domačem igrišču izgubil srečanje z NK Ljubno z rezultatom 5:2 (4:0).

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

Lastnik in izdajatelj: Občinski odbor SZDL Velenje — Urejuje uredniški odbor: Maruša Dolejši, Ivan Fijavž, Franjo Kljun, Franc Lesnik, Ljuban Naraks, Milan Šterban, Jože Tekavec, Alojz Zavolovšek in Rudi Ževart. — Časopis izhaja vsak drugi četrtek. — Posamezna številka stane 30 din. — Letna naročnina 700 din in polletna 350 din. — Naročnina se vplača vnaprej na tekoči račun 603-16-608-43 pri Narodni banki Šoštanj. — Naslov uredništva: »Šaleški rudar«, Velenje, Titov trg 2. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in kliši: CP »Celjski tisk« Celje.

Uporaba in skladiščenje avtomobilskih gum

S tem člankom hočemo v kratkem seznaniti koristnike avtomobilskih gum o pravilnem ravnanju in vzdrževanju avtogum, z željo, da bi s tem zagotovili varno vožnjo ter dosegli dolgo življenjsko dobo svojih pnevmatik, zlasti sedaj, ko je na trgu veliko povpraševanje in visoke cene. Mnogi lastniki vozil tarnajo, da so pnevmatike te ali one proizvodnje zanič, da ne odgovarja sestavina gume, izdelava ipd. S skrbnim nadzorom pa bomo podaljšali življenjsko dobo pnevmatiki in sebi mnogih nevšečnosti na cesti in v svojem proračunu. Kljub temu ali imamo domače ali uvožene avtogume, se moramo pridržavati naslednjih nasvetov.

Priznati moramo, da posvečamo gumam veliko manj pozornosti kot ostalim delom vozila, čeprav avtoplašč ni majhna postavka v letnem proračunu lastnika vozila. Če še pogledamo, kakšno vlogo igrajo avtoplašči na vozilu, pridemo do zaključka, da je pravilno ravnanje z gumami eno prvih dolžnosti vsakega voznika.

Avtoplašč mora opravljati naslednje naloge: enakomerno in gibno mora nositi vso težino vozila in bremena, do skrajnih možnosti mora prenesti

AVTO-MOTO DRUŠTVO SVETUJE

pogonsko silo motorja, čimbolj popolno mora blažiti udarce raznih preprek na cestišču in s tem zagotoviti kar najbolj udobno vožnjo. Ob vsaki vremenski priliki in na vsakem cestišču mora zagotoviti maksimalne oprijeme s podlago, s svojo kompaktnostjo in elastičnostjo mora reagirati na raznovrstne sile, ki se pojavljajo pri naglem zaviranju, pretiranem zagonu in hitri vožnji v ovinkih, tudi v najtežjih pogojih eksploatacije mora zdržati zadostno število prevoženih km.

Glavni vzroki hitrih poškodb avtoplašča

Te vzroke lahko razdelimo v dve grupi in to take, ki so neodvisni od voznika in druge, ki so odvisni od voznika.

Vzroki, neodvisni od voznika: vrsta in stanje cestišča in atmosferski pogoji.

Vzroki, odvisni od voznika: hitrost vožnje, način vožnje (ostro zaviranje, hitri start itd.), nepravilni polnilni pritisk, preobremenitev in mehanske nepravilnosti vozila.

Glavni vzroki, neodvisni od voznika so različna cestišča. Naj navedemo trajnost protektorja na različnih cestiščih, npr.: na asfaltu je trajnost 100 %, asfalt s hrapavo površino 90 %, beton 70 %, granitno cestišče 65 %, asfalt v slabem stanju 55 % in makadamska cesta 50 % ter cesta posuta z gramozom samo 20 %. Tudi zunanji atmosferski pogoji vplivajo na trajnost gume. Velik sovražnik avtoplašča je tudi zunanja temperatura. Pri višji temperaturi občutno pade fizikalna vrednost tekstila. Tudi svetloba in vlaga imata določen vpliv na trajnost avtoplašča. Svetloba pospeši staranje gumija, vlaga pa zelo kvarno vpliva na tekstil. Zato je treba paziti, da ni zunanja guma nikjer tako poškodovana, da bi lahko tekstil prišel v stik z zunanjo okolico.

Našteli bomo še vzroke, ki so odvisni od voznikov. Pnevmatika vzdrži najvišje potovalne hitrosti, vendar je prekomerna hitrost, poleg visokih temperatur, istočasno tudi najhujši uničevalec gum. Pri visoki hitrosti dobimo prekomerni dvig temperature v stenah plašča. Vzporedno s tem močno naraste notranji pritisk plašča, ki je pod takimi pogoji zelo občutljiv napram udarcem in prekomernim deformacijam. Poveča se tudi obraba protektorja, ker je v splošnem obraba gume pri visokih temperaturah višja, ravno tako pa je višje tudi trenje samo.

Način vožnje

Življenjska doba plašča je odvisna v veliki meri od načina vožnje. Hitri zagon z mesta pri katerem se kolesa obračajo na mestu, lahko v desetinkah sekunde bolj obrabi plašč kot pa pri normalni vožnji v več urah. To zlasti delajo tečajniki pri speljavanju na cestiščih z večjimi vzponi. Vsak prekomerni pospešek ali zaviranje predstavlja težko obremenitev za avtoplašč. Posebno neugodno vpliva na vzdržljivost avtoplašča prehitra vožnja v ostrih ovinkih. Če je ob taki vožnji še amortizacija nezadostna in če vlada v notranjosti plašča prenizki polnilni pritisk, je okvara plašča neizbežna. Premalo polnjen plašč se med vožnjo nenormalno obrabi. Obremenitev se ne porazdeli enakomerno po celi površini protektorja, ampak se skoncentrira na obeh ramenih, ki se prekomerno ogrevajo in hitro propadejo. Poškodba se hitro širi in lahko dovede do eksplozije plašča. Če je polnilni pritisk višji od predpisanega, vozilo preskakuje ovire, vožnja postane neudobna in lahko pride do mehanskih poškodb vozila, zlasti pa do večjih okvar avtogum, kot so: razpoke, zareze, prekomerna obraba sredine protektorja, kjer je koncentriran pretežni del celotne obremenitve.

Mehanske nepravilnosti vozila

Mehanske nepravilnosti lahko povzročijo hitro in neenakomerno obrabo protektorja. Če sta kolesi na isti osi bolj skupaj spredaj kakor zadaj, je notranja stran protektorja neenakomerna, včasih tipično žagasto obrabljena. Če sta kolesi na isti osi bolj skupaj zadaj kakor spredaj, se prekomerno obrablja zunanja stran protektorja. Zato priporočamo, da občasno kontrolirate razdaljo koles. Poleg že naštetih mehanskih nepravilnosti vplivajo na trajnost gume tudi nagib vozila, počena ali ukrivljena os, počena ali zvita šasija, grabeče zavore, preobremenjeno vozilo s prekomerno hitrostjo po slabem cestišču itd.

Pravilno vzdrževanje avtoplaščev

Sedaj, ko smo spoznali glavne vzroke okvar avtoplaščev, pa poglejmo, kaj moramo ukreniti, da bomo dosegli čim daljšo življenjsko dobo in si zagotovili varno vožnjo.

- vzdrževanje pravilnega polnilnega pritiska in stalna kontrola istega,
- redna kontrola stanja protektorja in blokov,
- sistematična menjava koles na vsakih 4.000 do 5.000 km,
- kontrola ispravnosti platišč in odklanjanje mehanskih nepravilnosti vozila,
- pravilno vskladiščenje gum,
- disciplinirana vožnja.

Kot zatrjujejo strokovnjaki, je največji odstotek vseh defektov, posledica nepravilnega polnilnega pritiska in preobremenitve. Zato je osnovna skrb pravilne nege avtoplašča, vzdrževanje predpisanega polnilnega pritiska. Praviloma je treba kontrolirati pritisk vsaj enkrat tedensko in to pred vožnjo, ko je pnevmatika hladna. Vedeti moramo, da tekom vožnje pritisk narastě, vendar v nobenem slučaju ni dovoljeno izpuščati zraka. Izpuščanje zraka iz vročih plaščev povzroči pri nadaljnji vožnji še močnejše ogrevanje, pritisk se še bolj poveča in plašč se lahko predčasno uniči. Če pride do prekomernega ogrevanja, potem je temu vzrok preobremenitev, prevelika potovalna hitrost, visoka zunanja temperatura ali pa kombinacija vseh navedenih momentov. V takem primeru je treba zagotoviti normalno vožnjo z zmanjšano obremenitvijo. S stalno kontrolo zunanjosti plašča lahko preprečimo nastanek večjih okvar, ki bi se pojavile, če ne bi odstranili raznih tujih teles (žebelj, oster kamen itd.). Poleg že omenjenih okvar ogrodja plašča pride lahko tudi do poškodbe gume. Če sega poškodba do platna, je treba plašč takoj vzeti iz uporabe in ga dati v popravilo. Zunanja guma mora namreč poleg dobrega oprijema s cestiščem ščititi tekstilno ogrodje pred škodljivimi zunanjimi vplivi, predvsem vlago, ki bistveno vpliva na življenjsko dobo avtogume. Sistematična menjava gum na vsakih 4.000 do 5.000 km izravnava do neke mere enostransko obrabo protektorja. Poškodovano ali celo dimenzijsko neustrezno platišče lahko v zelo kratkem času plašč popolnoma uniči nad jedrom. Pri tem lahko pride do nesreče, ker te okvare običajno niso takoj vidne. Posebno pozornost je treba posvečati tudi pravilnemu vskladiščenju gum. Prekomerno odležane gume niso priporočljive, ker se s tem zmanjša njihova prožnost. Ravno tako pa ni priporočljivo montirati na vozilu gume, ki so ravno prišle iz proizvodnje. Splošno velja pravilo, da mora guma odležati pred prvo montažo 1 do 2 meseca, vendar ta trditev za enkrat še nima prave teoretične razlage. V slučaju, ko smo prisiljeni držati gume dalj časa v skladišču, se le-te ne smejo nalagati druga vrh druge, ker bi to povzročilo pri daljšem odležanju trajno deformacijo bokov. Plašči morajo biti zloženi drug poleg drugega in poviti s papirnim trakom, sam skladiščni prostor pa mora biti suh, hladen, dobro zračen in čimbolj temen, kajti svetloba povzroča, posebno pri višjih temperaturah, hitro staranje gume, ki ima za posledico občuten padec vrednosti. Priporoča se tudi glicerinski premaz, ki nam delno izolira zunanjo površino pred okolico. Posebno je treba paziti, da gume ne pridejo v stik z raznimi olji, mazili in organskimi topili.

Velja pravilo, da plašč ni nič boljši od voznikovih navad. Pokazalo se je, da pri popolnoma istih pogojih lahko varira življenjska doba pnevmatike tudi do 30 % v odvisnosti od temperamenta voznika.

Iz napisanega ugotavljamo, da bistveno vplivamo na trajnost avtogum sami potrošniki. Če smo seznanjeni z osnovnimi principi pravilnega vzdrževanja gum, potem si lahko z majhnimi izdatki in malo truda zagotovimo visoko prevoženo kilometražo in varno vožnjo.

I. F.

JESEN

Fotografiral Đ. Piano

NAŠE BRALCE OBVEŠČAMO, DA BOMO IZDALI 7. OKTOBRA POSEBNO ŠTEVILKO ŠALEŠKEGA RUDARJA POSVEČENO DVAJSET LETNEMU SOCIALISTIČNEMU RAZVOJU VELENJSKE OBČINE

RESNICA O VEČJIH ŽIVLJENJSKIH STROŠKIH

Nervozni začetek gospodarske reforme je pretil, da bodo življenjski stroški narastli izven predvidenih proporcev. Krožile so vesti o povečanju teh stroškov od 40 do 50 odstotkov. Naše bralce lahko z gotovostjo potolažimo, da te vesti niso točne, ker so medtem statističarji obračunali povsem drugačni porast cen.

V glavnih mestih socialističnih republik (ne razpolagamo samo s podatki iz Titograda) so statistiki pregledali cene v drugi polovici avgusta ter jih primerjali s cenami tik pred reformo. Na osnovi teh obračunov so življenjski stroški narastli v posameznih republiških centrih:

	Beograd	Zagreb	Ljubljana	Sarajevo	Skopje
Prehrana	12,4	13,0	12,8	14,7	13,3
Tobak in pijače	1,9	2,6	2,0	2,2	1,7
Oblačila in obutev	2,6	1,7	2,9	2,3	2,1
Stanovanje	8,8	8,8	6,7	8,9	6,1

(Pri stanovanjih so zajeti še voda, komunalne storitve, ogrevanje in razsvetljava).

Iz prikazane tabele razberemo, da od skupnega povečanja življenjskih stroškov npr. v Ljubljani, na 26,4 odstotkov, odpade 12,8 odstotkov na večje cene prehrane, 2,0 odstotka na večje cene tobaka in pijače in tako naprej.

Podatki o povečanih življenjskih stroških v glavnih republiških središčih so mnogo manjši od prvih, lahko rečemo alarmantnih signalov in se bližajo porastu predvidenemu v času priprav za reformo. Lahko pričakujemo, da bo nadaljnja stabilizacija tržišča, ki je iz dneva v dan boljša, pripeljala naraščanje življenjskih stroškov v normalne predvidene proporce.

	Povprečni izdatki	Odstotek povečanja (v dinarjih)
Beograd	28,4	10.900
Zagreb	27,9	13.600
Ljubljana	26,4	14.700
Sarajevo	30,9	12.700
Skopje	28,5	7.900

Podatki o povečanih izdatkih se nanašajo na štiričlansko družino s strukturo potrošnje, ki velja pri izračunavanju življenjskih stroškov v posameznih republikah.

Zanimivo je še pogledati kako so na odstotke porasta vplivale nove cene nekaterih osnovnih postavk družinskega proračuna:

PREBIVALCI VELENJSKE OBČINE !

UDELEŽUJTE SE PRIREDITEV OB PRAZNOVANJU PRAZNIKA OBČINE VELENJE OD 3. DO 10. OKTOBRA

PRED SPOMENIKOM NA TRGU SVOBODE V ŠOŠTANJU BO

OSREDNJA PROSLAVA DNE 8. OKTOBRA OB 10. URI